

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Ακαδημαϊκό έτος
2005 - 2006

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΑΙ ΠΕΔΑΓΩΓΙΚΟ
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΑΙ ΠΕΔΑΓΩΓΙΚΟ
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΑΙ ΠΕΔΑΓΩΓΙΚΟ
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΑΙ ΠΕΔΑΓΩΓΙΚΟ
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελ.
ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	5
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	7
- Ιστορικό ίδρυσης και ανάπτυξης του Τμήματος	7
- Εκπαίδευση	7
- Προπτυχιακές Σπουδές	8
- Μεταπτυχιακές Σπουδές	9
- Εργαστήρια	9
- Μουσεία	9
- Βιβλιοθήκες (Σπουδαστήρια)	10
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	11
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	13
- Υποχρεωτικά	14
- Κατ' επιλογήν	15
- Συντομογραφίες	15
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	17
- Υποχρεωτικά	18
- Κατ' επιλογήν	19
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ	20
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ	21
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ	22

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	23
--	-----------

A. Τομέας Αρχαίας και Μεσαιωνικής Ιστορίας	25
--	----

B. Τομέας Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων	34
------------------------------------	----

Γ. Τομέας Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης	39
--	----

Δ. Τομέας Λαογραφίας	47
----------------------	----

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	53
---	-----------

A. Τομέας Αρχαίας και Μεσαιωνικής Ιστορίας	55
--	----

B. Τομέας Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων	63
------------------------------------	----

Γ. Τομέας Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης	67
--	----

Δ. Τομέας Λαογραφίας	75
----------------------	----

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΛΕΦΩΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	83
--	-----------

Τ Ο Π Α Ν Ε Π Ι Σ Τ Η Μ Ι Ο

Το Πανεπιστήμιο είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου πλήρως αυτοδιοικούμενο και εκπληρώνει την αποστολή του στο πλαίσιο του Συντάγματος..

Αποβλέπει στην παροχή ανώτατης παιδείας, στην ουσιαστική κατάρτιση των φοιτητών, καθώς και στην προαγωγή των επιστημών.

Στο επίκεντρο της διδασκαλίας βρίσκεται τόσο η καλλιέργεια της θεωρητικής σκέψης και η απόκτηση των απαραίτητων επιστημονικών εφοδίων, που αποτελούν τις βασικές συνιστώσες για το διεθνές κύρος των χορηγουμένων Τίτλων Σπουδών και την επαγγελματική σταδιοδρομία αποφοίτων, όσο και η διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας, η οποία θα εμφορείται από κοινωνική ευαισθησία και δημοκρατικό ήθος.

Η λειτουργία του Πανεπιστημίου βασίζεται στη δημιουργική συνεργασία όλων των φορέων της ακαδημαϊκής κοινότητας..

Η δραστηριότητα του Πανεπιστημίου βασίζεται στις αρχές του ανθρωπισμού και του σεβασμού των δικαιωμάτων του πολίτη.

Οι αποφάσεις στα θεσμοθετημένα όργανα του Πανεπιστημίου επιβάλλεται να λαμβάνονται με κριτήρια διαφάνειας και αξιοκρατίας.

Η γνώση ως κοινωνικό αγαθό, προκύπτει από την έρευνα που σέβεται τον άνθρωπο και το φυσικό περιβάλλον και διενεργείται σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο.

Η έρευνα, ως το σύνολο των εργασιών που δημιουργούν γνώση, αποτελεί δικαίωμα που ασκείται σε συνθήκες ακαδημαϊκής ελευθερίας η οποία εγγυάται την αδέσμευτη επιστημονική διερεύνηση και διδασκαλία.

Η κατοχύρωση της ακαδημαϊκής ελευθερίας στη διδασκαλία, την έρευνα, την έκφραση και τη διακίνηση των ιδεών, καθορίζει το σκοπό του Πανεπιστημιακού Ασύλου.

(Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Απόφαση αρ. 2244/Β1, ΦΕΚ 310/10.3.05)

ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΙΔΡΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Η Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων ιδρύθηκε το 1964 ως παράρτημα της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Β.Δ.735/1964, ΦΕΚ Α' 240). Το Τμήμα αυτονομήθηκε το 1970 (Ν.Δ. 746/1970, Α' 267), ως Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, αυτοτελές Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα με δύο Σχολές: Φιλοσοφική και Φυσικομαθηματική.

Από το 1984 η Φιλοσοφική Σχολή κατατμήθηκε σε τρία Τμήματα: 1. Φιλολογίας, 2. Ιστορίας και Αρχαιολογίας, 3. Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, τα οποία χορηγούν αντίστοιχα πτυχία. Η Σχολή λειτουργεί από το 1982 σύμφωνα με το Νόμο 1268/82.

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας συγκροτείται από τέσσερις Τομείς:

1. Αρχαίας και Μεσαιωνικής Ιστορίας
2. Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων
3. Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης
4. Λαογραφίας.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η εκπαίδευση των φοιτητών του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας έχει ως στόχο τη διδασκαλία της μεθοδολογίας για την επίλυση παλαιών και νέων επιστημονικών προβλημάτων, την καθοδήγηση στον εντοπισμό και την έρευνα των αρχειακών πηγών, τον εξοπλισμό των φοιτητών με τις απαραίτητες γνώσεις πάνω στις βασικές κατευθύνσεις των Ιστορικών και Αρχαιολογικών Σπουδών, καθώς και της Λαογραφίας. Οι απόφοιτοι απασχολούνται κυρίως στη Δημόσια και στην Ιδιωτική Μέση Εκπαίδευση. Πολλοί, όμως, κατευθύνονται σε μεταπτυχιακές σπουδές στο εσωτερικό ή το εξωτερικό ή και σε αντίστοιχα ερευνητικά κέντρα..

ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Οι προπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας διαρκούν οχτώ εξάμηνα και οδηγούν στη λήψη Πτυχίου Κατεύθυνσης:

1. Ιστορικών Σπουδών 2. Αρχαιολογικών Σπουδών

Ο χρόνος εγγραφής των πρωτοετών ορίζεται κάθε φορά από το Υπουργείο Παιδείας. Αφού γίνει η εγγραφή, ο φοιτητής παίρνει από τη Γραμματεία: την πανεπιστημιακή ταυτότητα, το δελτίο ειδικού εισιτηρίου και το βιβλιάριο υγειονομικής περίθαλψης.

Εκτός από τον αριθμό των εισαγομένων με τις Γενικές Εξετάσεις, εγγράφονται (σε ποσοστό που προσδιορίζει ο νόμος) ύστερα από ειδικές εξετάσεις και όσοι ανήκουν στις παρακάτω κατηγορίες: Έλληνες του εξωτερικού, παιδιά Ελλήνων υπαλλήλων στο εξωτερικό, Κύπριοι, αλλοδαποί, ομογενείς υπότροφοι, άτομα με ειδικές ανάγκες. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και λήγει την 31^η Αυγούστου του επομένου έτους.

Το εκπαιδευτικό έργο διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα (χειμερινό και εαρινό). Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστον 13 πλήρεις εβδομάδες για τη διδασκαλία και 2-3 εβδομάδες για τις εξετάσεις. Κάθε εβδομαδιαίο τριώρο μάθημα αντιστοιχεί σε τρεις διδακτικές μονάδες. Το χειμερινό εξάμηνο αρχίζει την 1^η Οκτωβρίου και λήγει στις 10 Ιανουαρίου του επομένου έτους. Το εαρινό εξάμηνο αρχίζει στις 10 Φεβρουαρίου και λήγει στις 20 Ιουνίου. Οι ακριβείς ημερομηνίες καθορίζονται από τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου, για να συμπληρώνεται ο απαραίτητος αριθμός των εβδομάδων διδασκαλίας.

Στο τέλος κάθε εξαμήνου διενεργούνται εξετάσεις, στις οποίες παίρνουν μέρος οι φοιτητές που δήλωσαν και παρακολούθησαν τα αντίστοιχα μαθήματα. Το Σεπτέμβριο κάθε χρόνου διενεργούνται επαναληπτικές εξετάσεις για τα μαθήματα και των δύο εξαμήνων.

Η βαθμολογία καθορίζεται από τον διδάσκοντα, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να οργανώσει γραπτές ή, κατά την κρίση του, και προφορικές εξετάσεις. Στη βαθμολογία μπορεί να συνυπολογιστεί και η εκπόνηση φροντιστηριακής εργασίας (πάλι κατά την κρίση του διδάσκοντα). Το πρόγραμμα διδασκαλίας, καθώς και εκείνο των εξετάσεων, καταρτίζεται από επιτροπή, η οποία πρέπει να λαμβάνει υπόψη της και τις προτάσεις των φοιτητών για μια σωστή κατανομή των ωρών διδασκαλίας και των εξετάσεων (π.χ. να μη συγκεντρώνονται τα μαθήματα στις αρχές της εβδομάδας, να μη συμπίπτουν οι ώρες διδασκαλίας ενός διδάσκοντος με τις ώρες άλλου, να μη συμπίπτουν τα μαθήματα κατά τις εξετάσεις, αλλά να υπάρχουν τα απαιτούμενα χρονικά διαστήματα κ.λπ.).

Στο προπτυχιακό πρόγραμμα συνυπάρχουν μαθήματα κορμού και μαθήματα ύλης (υποχρεωτικά και κατ' επιλογήν υποχρεωτικά), τα μαθήματα των ξένων γλωσσών (αγγλικά, γαλλικά,

γερμανικά) και τα μαθήματα που προσφέρονται από τα μέλη ΔΕΠ άλλων τμημάτων.

Η εκπαίδευση συμπληρώνεται με σεμινάρια-συνέδρια, διαλέξεις Ελλήνων και ξένων επιστημόνων, εργασίες και ειδικά μαθήματα (σχέδιο-φωτογραφία). Παράλληλα οι φοιτητές συμμετέχουν σε ανασκαφές, επιτόπιες έρευνες, επισιπέψεις σε μουσεία, σε ασκήσεις και μελέτες αρχαικών συλλογών, εκπαιδευτικές εκδρομές κ.λπ.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ:

Στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας εντάσσονται δύο Τμήματα Μεταπτυχιακών Σπουδών που οδηγούν στην απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης (Master) και στην απονομή διδακτορικού διπλώματος.

1. Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Μεσαιωνικών Σπουδών
2. Διατομεακό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Κοινωνία: Ιστορία-Λαϊκός Πολιτισμός»

ΤΗΛ. 26510 95232

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ:

Εργαστήριο Λαογραφίας (Τομέας Λαογραφίας)

Εργαστήριο Προβιομηχανικής Τεχνολογίας (Τομέας Λαογραφίας) ΤΗΛ 26510 95113

Εργαστήριο Προφορικής Ιστορίας και Ιστοριών Ζωής (Τομέας Ιστορίας και Τομέας Λαογραφίας)

Εργαστήριο Αρχαιολογίας (Τομέας Αρχαιολογίας και Ιστορίας και Τέχνης)

Εργαστήριο με τεχνικό εξοπλισμό για αποτύπωση κειμένων στον τύπο Braille (Τομέας Αρχαίας και Μεσαιωνικής Ιστορίας)

Εργαστήριο Πληροφορικής (για τα μέλη ΔΕΠ και τους φοιτητές) ΤΗΛ. 26510 95156

ΜΟΥΣΕΙΑ:

Μουσείο Εκμαγείων και Αντιγράφων έργων της Αρχαίας Τέχνης.

Λαογραφικό Μουσείο και Αρχείο (αντικείμενα - δείγματα προβιομηχανικών «παραδοσιακών» τρόπων ζωής (από τα τέλη του 18ου αι. έως και τα μεταπολεμικά χρόνια του 20ού αιώνα).

Μουσείο Τυπογραφίας.

Στεγάζονται στην Πανεπιστημιούπολη, στο κτήριο της Φιλοσοφικής Σχολής.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ (ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΑ):

Το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας διαθέτει Βιβλιοθήκες (Σπουδαστήρια) στους αντίστοιχους Τομείς, όπου, εκτός από την ελληνική και ξενόγλωσση βιβλιογραφία υπάρχουν σειρές παλαιούτων και σπανίων εκδόσεων. Ακόμη έχουν ενσωματωθεί οι δωρεές των: Μητροπολίτου Κορυτσάς Ευλογίου Κουρίλα, Σοφίας Αντωνιάδου, Δημοκρατίας Ηλιάδου, Ευρυδίκης Κοντολέοντος, Δημήτρη Λουλέ, Κωνσταντίνου Μέρτζιου, Δημητρίου Πετροπούλου, Χρήστου Πράτσια, Ιωάννη Τσανάκα, Σεραφείμ Χαριτωνίδη κ.ά.

Υπάρχουν επίσης και τα εξής Αρχεία:

- α. Αρχείο ανασκαφών Ηπείρου «Σωτήρη Δάκαρη» (Τομέας Αρχαιολογίας).
- β. Αρχεία Εφετείου και Υποθηκοφυλακείου Ιωαννίνων. Συμβολαιογραφικά έγγραφα, εκκλησιαστικά και μοναστηριακά αρχεία, αρχείο δημοτικού νοσοκομείου «ΕΛΠΙΣ» Αθηνών, οικογενειακά αρχεία, καθώς και πλούσιο φωτογραφικό και άλλο έντυπο υλικό (εφημερίδες ελληνικές και ξένες) (Τομέας Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων).
- γ. Λαογραφικό Αρχείο με πρωτογενές, δημοσίευτο, χειρόγραφο υλικό από ολόκληρο τον ελλαδικό χώρο και την Κύπρο (Τομέας Λαογραφίας).

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

1. Πρόεδρος

2. **Γενική Συνέλευση.** Αποτελείται από τα μέλη ΔΕΠ, εκπροσώπους των φοιτητών σε ποσοστό ίσο με το 50% και εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών σε ποσοστό ίσο με το 15% του αριθμού των μελών ΔΕΠ. Επίσης, συμμετέχει ένας εκπρόσωπος του Ε.Ε.Δ.Ι.Π., ΕΤΕΠ, όταν συζητούνται θέματα υπηρεσιακής κατάστασης του κλάδου τους.

3. **Διοικητικό Συμβούλιο.** Αποτελείται από τον πρόεδρο και τον αναπληρωτή πρόεδρο του Τμήματος, τους διευθυντές των Τομέων, δύο προπτυχιακούς και έναν εκπρόσωπο των μεταπτυχιακών φοιτητών και Ε.Μ.Υ. Επίσης, συμμετέχει ένας εκπρόσωπος του Ε.Ε.Δ.Ι.Π., ΕΤΕΠ όταν συζητούνται θέματα υπηρεσιακής κατάστασης του κλάδου τους.

4. Γραμματεία Τμήματος

Δέχεται τους φοιτητές για κάθε γραμματειακή υποστήριξη και παροχή πληροφοριών σε όλη τη διάρκεια των σπουδών τους και διεκπεραιώνει τις αποφάσεις της Γ.Σ. του Τμήματος.

Στεγάζεται στο μεταβατικό κτήριο της Διοίκησης (Δουρούνη) και λειτουργεί καθημερινά. Δέχεται τους φοιτητές Δευτέρα, Τετάρτη και Παρασκευή από τις 10 π.μ. έως τις 1 μ.μ. ΤΗΛ. 26510 97181

Πανεπιστημιακό έτος 2005-2006

Πρυτανεία:

Πρύτανης, Γεώργιος Δήμου

Αντιπρυτάνεις, Νίκη Αγνάντη-Ιωάννης Γεροθανάσης- Χρήστος Μασσαλάς

Κοσμητεία:

Κοσμήτορας, Μιχάλης Κορδώσης

Προεδρεία Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας:

Πρόεδρος, Βασιλική Ρόκου

Αντιπρόεδρος, Κατερίνη Λιάμπη

Γραμματέας, Θεοδώρα Θεοχάρη

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ:

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

1. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (Υπ.) (108 διδακτικές μονάδες)

α) Ιστορία – Λαογραφία (63 δ.μ)

Αρχαία Ελληνική Ιστορία	9
Ρωμαϊκή Ιστορία	6
Βυζαντινή Ιστορία	9
Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία	12
Βαλκανική Ιστορία	6
Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία	9
Λαογραφία	9
Επιγραφική	3
Σύνολο δ.μ	63

β) Αρχαιολογία (18 δ.μ)

Προϊστορική Αρχαιολογία	3
Κλασική Αρχαιολογία	3
Βυζαντινή Αρχαιολογία	3
Ιστορία Νεώτερης Τέχνης	3
Και από τα παραπάνω γνωστικά αντικείμενα κατά την προτίμηση του φοιτητή	6
Σύνολο δ.μ	18

γ) Μαθήματα άλλων Τμημάτων (27 δ.μ)

Αρχαία Ελληνικά	9
Μεσαιωνική Ελληνική Φιλολογία	3
Νέα Ελληνική Φιλολογία	6
Φιλοσοφία	3
Λατινικά	3
Παιδαγωγικά	3
Σύνολο δ.μ	27

2. ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (Επ. Υπ.) (36 δ.μ)*

Α' ομάδα: Ιστορία, Επιγραφική, Λαογραφία	15
Β' ομάδα: Κλασική Φιλολογία (Αρχαία Ελληνικά, Λατινικά), Νεοελληνική και Μεσαιωνική Φιλολογία, Γλωσσολογία	9
Γ' ομάδα:	
1. Αρχαιολογία (Φιλοσοφία, Ψυχολογία, Παιδαγωγικά από Φ.Π.Ψ.)	9
2. Μαθήματα άλλων Σχολών *	3
Σύνολο δ.μ	36
Ξένη Γλώσσα: Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά	12
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ δ.μ.	156

- ❖ Ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει ελεύθερα τα μαθήματα της Α' και Β' ομάδας. Στα μαθήματα της Γ' ομάδας δεν μπορεί να παρακολουθήσει πάνω από μια φορά τον ίδιο διδάσκοντα των άλλων Τμημάτων.
- ❖ Γίνεται σύσταση για το μάθημα της Πληροφορικής.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Επ. Υπ.	=	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό
ΙΑ	=	Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας
Ιστ	=	Ιστορική Κατεύθυνση
Πτ	=	Επί πτυχίω
ΠΤΔΕ	=	Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
Σ	=	Σεμινάριο
Υπ.	=	Υποχρεωτικό
Φ	=	Τμήμα Φιλολογίας
ΦΠΨ	=	Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας

* Το μάθημα δεν θα διδασχθεί.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ:

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

1. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (Υπ.) (108 διδακτικές μονάδες)
α) Αρχαιολογία (63 δ.μ.)

Προϊστορική Αρχαιολογία	15
Κλασική Αρχαιολογία (ή Ρωμαϊκή)	18
Βυζαντινή Αρχαιολογία (ή Μεταβυζαντινή)	18
Ιστορία Νεώτερης Τέχνης	12
Σύνολο δ.μ	63

β) Ιστορία – Λαογραφία (24 δ.μ)

Αρχαία Ελληνική Ιστορία	3
Ρωμαϊκή Ιστορία	3
Βυζαντινή Ιστορία	3
Νεώτερη Ελληνική Ιστορία	3
Ευρωπαϊκή Ιστορία	3
Βαλκανική Ιστορία	3
Λαογραφία	3
Επιγραφική	3
Σύνολο δ.μ	24

γ) Μαθήματα άλλων Τμημάτων (24 δ.μ)

Αρχαία Ελληνικά	9
Μεσαιωνική Ελληνική Φιλολογία ή Νέα Ελληνική Φιλολογία	6
Φιλοσοφία	3
Λατινικά	3
Παιδαγωγικά	3
Σύνολο δ.μ	24

3. ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (Επ. Υπ.) (33δ.μ)

Α' ομάδα: μαθήματα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης	12
Β' ομάδα: μαθήματα Κλασικής Φιλολογίας (Αρχαία ή Λατινικά)	6
Γ' ομάδα: μαθήματα Ιστορίας, Επιγραφικής, Λαογραφίας, Νεοελληνικής Φιλολογίας, Γλωσσολογίας και Φιλοσοφίας, Ψυχολογίας, Παιδαγωγικών από το Φ.Π.Ψ.	12
Μαθήματα άλλων Σχολών*	3
Σύνολο δ.μ	33
Εένη Γλώσσα: Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά	12
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ δ.μ.	156

* Γίνεται σύσταση για το μάθημα της Πληροφορικής

*Ο φοιτητής μπορεί να επιλέξει ελεύθερα τα μαθήματα της Α' και Β' ομάδας. Στα μαθήματα Γ' ομάδας δεν μπορεί να παρακολουθήσει πάνω από μια φορά τον ίδιο διδάσκοντα των άλλων Τμημάτων

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Ιστορία ✓
2. Εισαγωγή στις Βυζαντινές Σπουδές ✓
3. Εισαγωγή στην Προϊστορική Αρχαιολογία ✓
4. Εισαγωγή στην Κλασική Αρχαιολογία ✓
5. Εισαγωγή στην Ευρωπαϊκή Ιστορία ✓
6. Εισαγωγή στην Λαογραφία
7. Αρχαία Ελληνικά ✓
8. Ξένη Γλώσσα ✓

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

- ✓ 1. Εισαγωγή στην Νεώτερη Ελληνική Ιστορία ✓
2. Εισαγωγή στη Ρωμαϊκή Ιστορία ✓
3. Εισαγωγή στις Βαλκανικές Σπουδές ✓
4. Εισαγωγή στην Ιστορία της Νεώτερης Τέχνης ✓
5. Εισαγωγή στη Βυζαντινή Αρχαιολογία ✓
6. Εισαγωγή στη Νέα Ελληνική Λογοτεχνία ✓
7. Λατινικά ✓
8. Ξένη γλώσσα ✓

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Νεώτερη Ελληνική Ιστορία ✓
2. Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία
3. Βαλκανική Ιστορία ✓
4. Ρωμαϊκή Ιστορία ✓
5. Λαογραφία
6. Αρχαία Ελληνικά (Ιστοριογραφία)
7. Νεοελληνική Λογοτεχνία
8. Ξένη Γλώσσα

Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Βυζαντινή Ιστορία
2. Εισαγωγή στη Φιλοσοφία
ή Ιστορία της Φιλοσοφίας
3. Προϊστορική ή Βυζαντινή Αρχαιολογία
4. Επιλογή από ομάδα Α'
5. Επιλογή από ομάδα Α'
6. Επιλογή από ομάδα Β'

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Νεώτερη Ελληνική Ιστορία
2. Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια Ιστορία
3. Επιλογή από ομάδα Α'
4. Επιλογή από ομάδα Β'
5. Επιλογή από ομάδα Γ'

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Αρχαία Ελληνική Ιστορία ✓
2. Βυζαντινή Ιστορία
3. Αρχαία Ελληνικά
(Όμηρος, Τραγωδία)
4. Εισαγωγή στη Βυζαντινή
Λογοτεχνία
5. Επιγραφική
6. Ξένη Γλώσσα

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Αρχαία Ελληνική Ιστορία
2. Νεώτερη Ελληνική Ιστορία
3. Κλασική Αρχαιολογία
4. Επιλογή από ομάδα Α'
5. Επιλογή από ομάδα Β'
6. Επιλογή από ομάδα Γ'

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Παιδαγωγικά
2. Λαογραφία
3. Επιλογή από ομάδα Α'
4. Επιλογή από ομάδα Γ'
5. Επιλογή από ομάδα Γ'

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Προϊστορική Αρχαιολογία
2. Κλασική Αρχαιολογία
3. Βυζαντινή Αρχαιολογία
4. Αρχαία Ελληνικά (Ιστοριογραφία)
5. Νέα Ελληνική Λογοτεχνία
ή Μεσαιωνική Λογοτεχνία
6. Εισαγωγή στη Ρωμαϊκή Ιστορία
7. Ιστορία Νεώτερης Τέχνης
8. Ξένη γλώσσα

Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Προϊστορική Αρχαιολογία
2. Κλασική Αρχαιολογία
3. Βυζαντινή Αρχαιολογία
4. Ιστορία Νεώτερης Τέχνης
5. Εισαγωγή στην Φιλοσοφία
ή Ιστορία της Φιλοσοφίας
6. Επιλογή από ομάδα Β'

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Κλασική Αρχαιολογία
2. Επιλογή από ομάδα Α'
3. Επιλογή από ομάδα Γ'
4. Επιλογή από ομάδα Γ''
5. Επιλογή από ομάδα Γ'''

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Προϊστορική Αρχαιολογία
2. Κλασική Αρχαιολογία
3. Βυζαντινή Αρχαιολογία
4. Αρχαία Ελληνικά
(Όμηρος, Τραγωδία)
5. Ιστορία Νεώτερης Τέχνης
6. Επιγραφική
7. Ξένη Γλώσσα

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Προϊστορική Αρχαιολογία
2. Κλασική Αρχαιολογία
3. Βυζαντινή Αρχαιολογία
4. Παιδαγωγικά
5. Επιλογή από ομάδα Α'
6. Επιλογή από ομάδα Β'

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Βυζαντινή Αρχαιολογία
2. Επιλογή από ομάδα Α'
3. Επιλογή από ομάδα Α''
4. Επιλογή από ομάδα Γ'
5. Επιλογή από ομάδα Γ''

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

УЧЕБНИК ПО МАТЕМАТИКЕ

Глава I

§ 1

1. Понятие множества
2. Подмножество
3. Множество элементов
4. Множество подмножеств
5. Множество элементов
6. Множество подмножеств

1. Понятие множества
2. Подмножество
3. Множество элементов
4. Множество подмножеств
5. Множество элементов
6. Множество подмножеств

§ 2

1. Множество элементов
2. Множество подмножеств

1. Множество элементов
2. Множество подмножеств

§ 3

§ 1

§ 1

1. Множество элементов
2. Множество подмножеств
3. Множество элементов
4. Множество подмножеств
5. Множество элементов
6. Множество подмножеств

1. Множество элементов
2. Множество подмножеств
3. Множество элементов
4. Множество подмножеств
5. Множество элементов
6. Множество подмножеств

§ 2

§ 2

1. Множество элементов
2. Множество подмножеств
3. Множество элементов
4. Множество подмножеств
5. Множество элементов
6. Множество подмножеств

1. Множество элементов
2. Множество подмножеств
3. Множество элементов
4. Множество подмножеств
5. Множество элементов
6. Множество подмножеств

Α. ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΚΩΔ	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ΕΞΑΜΗΝΟ
ΙΑΕ	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
103	Εισαγωγή στην αρχαία Ελληνική Ιστορία	Σ. ΚΑΡΑΜΟΥΤΣΟΥ	Α' (Υπ.)
105	Περσικοί πόλεμοι	Σ. ΚΑΡΑΜΟΥΤΣΟΥ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
141	Η ιστορία της Μακεδονίας έως τους χρόνους του Αλεξάνδρου του Γ'	Κ. ΛΙΑΜΠΗ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.) + Φιλ.
135	Οι νομισματοκοπίες της Δυτικής Ελλάδας. Ήπειρος και Αναρρνανία	Κ. ΛΙΑΜΠΗ	Ε', Ζ' (Σ) (Επ. Υπ.)
ΕΠΙ	ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΗ		
154	Επιγραφές της Ηπείρου	Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ	Ε', Ζ', Πτ. (Επ.Υπ.)+Φιλ.
156	Επιτύμβιες επιγραφές	Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ	Ε', Ζ', Πτ (Επ. Υπ.)
ΙΡΩ	ΡΩΜΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
172	Από τον Αύγουστο στους Σεβήρους: Δημιουργία και ολοκλήρωση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας (27π.Χ.-235 μ.Χ.)	Ι. ΤΖΑΜΤΖΗΣ	Γ' (Υπ.)
196	Οι Ιουλιο- Κλαυδιανοί αυτοκράτορες (27 π.Χ.-68 μ.Χ.)	Ι. ΤΖΑΜΤΖΗΣ	Ε', Ζ' (Σ) (Επ. Υπ.)
ΙΒΥ	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
201	Εισαγωγή στη Βυζαντινή Ιστορία	Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ	Α' (Υπ.)
203	Η πρώτη Βυζαντινή περίοδος, 330-610 μ.Χ.	Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Επ. Υπ.)
211	Η αυτοκρατορία της Νίκαιας (1204-1261)	Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Επ. Υπ.)

236	Τα ανέκδοτα του Προκοπίου ως ιστορική πηγή	Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ	Ε', Ζ', Πτ.(Σ) (Επ.Υπ.)
252	Η οργάνωση της πολιτικής και στρατιωτικής διοίκησης του Βυζαντινού Κράτους	Χ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Επ. Υπ.)
254	Βυζαντινή Σφραγιστική και Νομισματική	Χ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ	Ε', Ζ' (Σ) (Επ. Υπ.)
257	Η Βυζαντινή Ήπειρος στους Μέσους χρόνους	Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
258	Η Βυζαντινή Κύπρος	Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ	Ε', Ζ' (Σ) (Επ. Υπ.)
290	Θέματα αραβικού πολιτισμού	Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Επ. Υπ.)
296	Η ελληνική διανόηση στον αραβικό πολιτισμό	Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ	Ε', Ζ', Πτ. (Επ. Υπ.)
ΙΒΑ	ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
313	Βαλκανική ιστοριογραφία (19ος - 20ος αι.)	Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	Γ' (Υπ.)
447	Εισαγωγή στις ιστορικές σπουδές. Ευρωπαϊκή Ιστοριογραφία (19 ^{ος} -20 ^{ος})	Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
315	Βαλκανική Ιστορία 19 ^{ος} αιώνας Δημιουργία Εθνικών Κρατών	Α. ΔΗΜΟΥ	Γ'
	Μεταπολεμικές θεωρίες για το έθνος	Α. ΔΗΜΟΥ	Ε', Ζ'
ΙΕΠ	ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
401	Εισαγωγή στη Μεσαιωνική Ευρωπαϊκή Ιστορία (5ος-15ος αι.)	ΕΛ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ	Α' (Υπ.)
404	Η βόρεια Ιταλία κατά τον κεντρικό Μεσαίωνα. Από την κοινότητα στη δεσποτεία	ΕΛ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΙΑΕ 103 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

(Σ. ΚΑΡΑΜΟΥΤΣΟΥ)

Η Αρχαία Ελληνική Ιστορία στη νεώτερη και σύγχρονη έρευνα. Γεωγραφία και κλίμα του Ελληνικού χώρου. Αρχαίες πηγές (φιλολογικές, επιγραφικές, νομισματικές) και αξιολόγησή τους. Επισκόπηση της Ιστορίας της Αρχαίας Ελλάδας από το 1950 π.Χ. περίπου ως το τέλος του Πελοποννησιακού πολέμου (404 π.Χ.).

ΙΑΕ 105 ΠΕΡΣΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ (Σ. ΚΑΡΑΜΟΥΤΣΟΥ)

Πηγές για τους Περσικούς πολέμους. Η Ιωνική επανάσταση με ιστορικό σχολιασμό αντιπροσωπευτικών χωρίων του Ηροδότου. Ιστορία της Σπάρτης αυτή την εποχή (κυρίως ιστορικός σχολιασμός χωρίων του Ηροδότου για την υπόθεση της Αίγινας, την εκθρόνιση του Δημαράτου και το θάνατο του Κλεομένη). Πολιτική Ιστορία της Αθήνας με βάση την Αριστοτελική *Αθηναίων Πολιτεία* (κεφ. 20-22). Ανασύνθεση της διεξαγωγής της μάχης του Μαραθώνα με βάση τις πηγές. Οι επιχειρήσεις των ετών 480 και 479 με ιδιαίτερη έμφαση στο Συνέδριο της Κορίνθου (με βάση τον Ηρόδοτο και τον Διόδωρο) και στα προβλήματα που παρουσιάζουν οι χρησμοί που δόθηκαν από τους Δελφούς στους Αθηναίους (Ηρόδ.), η ανασύνθεση της διεξαγωγής της ναυμαχίας της Σαλαμίνας, το ψήφισμα του Θεμιστοκλή και η «στήλη των όψεων».

ΙΑΕ 141 Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΕΩΣ ΤΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΤΟΥ Γ' (Κ. ΛΙΑΜΠΗ)

Στο μάθημα θα εξετασθούν: Τα γεωγραφικά, πολιτικά και εθνικά όρια της Μακεδονίας και ο σχετικός διπλωματικός προβληματισμός που δημιουργήθηκε κατά τον 19^ο αι. Τα φύλα που συνιστούσαν τους Μακεδνούς ή Μακεδόνες, η εξάπλωσή τους στην Άνω και Κάτω Μακεδονία, το γλωσσικό τους ιδίωμα, θρησκευτικά και εθνογραφικά στοιχεία. Η διαδοχική επέκταση του κράτους, οι σχέσεις των Μακεδόνων βασιλέων με τους νοτιότερους Έλληνες, οι πολιτικές εξελίξεις έως την ανάμειξη του Φιλίππου του Β' στα ελληνικά πολιτικά δρώμενα. Έμφαση θα δοθεί στο θεσμικό πλαίσιο του μακεδονικού βασιλείου, στην διοικητική του οργάνωση και στον χαρακτήρα των μακεδονικών πόλεων.

(προαιρετικές εργασίες)

ΙΑΕ 135 ΟΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΚΟΠΙΕΣ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ: ΗΠΕΙΡΟΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑ (Σ) (Κ. ΛΙΑΜΠΗ)

Στο μάθημα παρακολουθείται η πολιτική ιστορία της Ηπείρου και Ακαρνανίας από του αρχαίους έως και τους αυτοκρατορικούς χρόνους με βάση τις φιλολογικές και επιγραφικές μαρτυρίες. Παράλληλα θα εξετασθεί επισταμένως η νομισματική δραστηριότητα των πόλεων και των Κοινών των δύο περιοχών. Η παραγωγή αργυρών αλλά και πολυάριθμων χαλκών νομισμάτων από τις εκδίδουσες αρχές, η κυκλοφορία τους εντός και εκτός των περιοχών έκδοσής τους κυρίως προς την Κάτω Ιταλία και Σικελία, καθώς και η διείσδυση των ξένων νομισμάτων στην Ήπειρο και Ακαρνανία, αποτελούν πολύτιμες πηγές γνώσης για την οικονομική και κοινωνική δομή των εξεταζόμενων περιοχών. Τέλος οι νομισματοκοπίες των Ηπειρωτών βασιλέων και του Κοινού των Ηπειρωτών θα αποτελέσουν έναν ιδιαίτερο και βασικό άξονα προβληματισμού του μαθήματος. (υποχρεωτικές εργασίες)

ΕΠΙ 154 ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ (Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ)

Μελέτη επιγραφών σχετικών με την Ιστορία, την Ιστορική Γεωγραφία, τους θεσμούς και γενικά τον δημόσιο και ιδιωτικό βίο της αρχαίας Ηπείρου από την εποχή της βασιλείας μέχρι και την αυτοκρατορική περίοδο.

Επισκόπηση της Ιστορίας της Ηπείρου από την προϊστορική περίοδο ως την κατάκτηση από τους Ρωμαίους. Ο αποικισμός. Η πολιτική συγκρότηση στον χώρο της Ηπείρου. Οι θεσμοί. Τα μεγάλα κοινά. Οι θεσμικές μεταρρυθμίσεις του τέλους του 5ου αι. π.Χ. Η συμμαχία των *Απειρωτών*. Πολιτική συγκρότηση και Ιστορική Γεωγραφία της Ηπείρου μέσα από τους καταλόγους των θεαροδόκων της Επιδαύρου και του Άργους. Το κοινόν των *Απειρωτών*. Το *Έθνος των Απειρωτών* και η πόλις της Μαγνησίας του Μαιάνδρου. Η καταστροφή του 167 π.Χ. και οι συνέπειες για τον ηπειρωτικό χώρο. Το κοινόν των Θεσπρωτών σύμφωνα με τις πρόσφατες αποκαλύψεις.

Ο ιδιωτικός βίος. Η οικογένεια και η θέση της γυναίκας στην αρχαία Ήπειρο. Απελευθερώσεις δούλων: διαδικασίες απελευθέρωσης δούλων στην αρχαία Ήπειρο. Έμφαση στην διάλεκτο των ηπειρωτικών επιγραφών και την ανθρωπωνυμία.

Ασκήσεις στη μελέτη εκτύπων. Πρακτικές ασκήσεις και εργασίες μέσα από το αρχείο των εκτύπων και την τράπεζα βιβλιογραφίας του «Προγράμματος επιγραφών Ηπείρου».

ΕΠΙ 156 ΕΠΙΤΥΜΒΙΕΣ ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ (Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ)

Μελετώνται επιτύμβιες επιγραφές διαφόρων περιοχών από τους αρχαίους χρόνους ως και την αυτοκρατορική περίοδο με ιδιαίτερη έμφαση: α) Στην εξέλιξη των επιτυμβίων κειμένων· β) στην εξέλιξη του φορέα (τύμβος, στήλη, βωμός κλπ.) στις διάφορες περιοχές της Αρχαίας Ελλάδας και την ανθρωπωνυμία. Τύποι των επιτυμβίων επιγραφών. Πρακτική άσκηση σε Μουσείο.

Το μάθημα προσφέρεται στους φοιτητές των εξαμήνων Ε', Ζ' και Πτ. Ιστορικής και Αρχαιολογικής κατεύθυνσης του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας και στους φοιτητές του Τμήματος Φιλολογίας ανεξαρτήτως κατεύθυνσης.

ΙΡΩ 172 ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟ ΣΤΟΥΣ ΣΕΒΗΡΟΥΣ: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ (27 π.Χ. - 235 μ.Χ.)

(Ι. ΤΖΑΜΤΖΗΣ)

Η μεταρρύθμιση του Αυγούστου οδήγησε στη θεμελίωση του καθεστώτος της Ηγεμονίας (Principatus). Η εσωτερική και εξωτερική πολιτική των διαδοχικών αυτοκρατορικών οίκων. Η λατρεία του αυτοκράτορα. Η εξέλιξη της οργάνωσης της δημόσιας διοίκησης στην Ρώμη, στην Ιταλία και τις επαρχίες. Οι δεξαμενές στελέχωσης των υψηλών κλιμακίων της διοίκησης: Συγκλητική τάξη και Ιππάδα τάξη. Η κοινωνική διαστρωμάτωση κατά την περίοδο της Ηγεμονίας. Τα οικονομικά δεδομένα, ο εκρωμαϊσμός και τα μέσα επίτευξής του.

ΙΡΩ 196 ΟΙ ΙΟΥΛΙΟ-ΚΛΑΥΔΙΑΝΟΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ (27 π.Χ. - 68 μ.Χ.) {Σ}

(Ι. ΤΖΑΜΤΖΗΣ)

Επισκόπηση των βίων των Αυγούστου, Τιβερίου, Καλιγούλα, Κλαυδίου και Νέρωνα. Οι κύριοι άξονες της εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής τους. Η εξέλιξη της Ρωμαϊκής κοινωνίας κατά τη διάρκεια της Ηγεμονίας τους.

Το σεμινάριο απευθύνεται σε περιορισμένο αριθμό φοιτητών. Απαραίτητη είναι η καλή γνώση μιας από τις παρακάτω ξένες γλώσσες: αγγλική, γαλλική, ιταλική, γερμανική. Η τελική εξέταση είναι γραπτή και παρέχεται η δυνατότητα εκπόνησης εργασίας. Οι φοιτητές θα πρέπει να έλθουν σε συνεννόηση με τον διδάσκοντα πριν δηλώσουν το μάθημα.

IBY 201 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ)

Μετάβαση από την αρχαιότητα στο Μεσαίωνα (ελληνισμός και εξελληνισμός, σωτηριολογικές και λυτρωτικές θρησκείες), χώρος, χρόνος, προσφορά του Βυζαντίου, Βυζαντινές σπουδές.

Πολιτική ιστορία πρωτοβυζαντινής εποχής, Χριστιανισμός και αιρέσεις, διάδοση του Χριστιανισμού εκτός συνόρων και πολιτικές επιπτώσεις, δρόμοι του μεταξίου και επαφές Βυζαντίου και Ανατολής, οικονομία – γαίες - εμπόριο, πληθυσμός, πόλεις, κοινωνία.

IBY 203 Η ΠΡΩΙΜΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ (330-610) (Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ)

Στο μάθημα αυτό, που θα είναι παράδοση, θα εξεταστούν η ιστορική εξέλιξη και διάφορες πηγές της πρωτοβυζαντινής περιόδου. Αν ο χρόνος το επιτρέπει, θα γίνει και μια περιορισμένη παρουσίαση επιλεγμένων κειμένων, ενώ θετικά θα συνεκτιμηθούν και προφορικές εργασίες που θα παρουσιαστούν από τους φοιτητές κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Θα καταβληθεί ακόμη προσπάθεια να γίνει πολύπλευρη προσέγγιση ορισμένων θεμάτων, όπως η προσωπικότητα του Ιουλιανού του Παραβάτη ή η πτώση της Ρώμης το 476.

IBY 211 Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΙΚΑΙΑΣ (1204-1261)

(Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ)

Στο μάθημα γίνεται μια συστηματική και σε βάθος μελέτη της περιόδου 1204-1261. Εξετάζεται το μεγάλο θέμα της Δ' Σταυροφορίας και οι συνέπειές της στο βυζαντινό κόσμο. Μελετάται η σύσταση και η εξάπλωση της Αυτοκρατορίας της Νίκαιας μέχρι την αποκατάσταση του 1261. Ως φροντιστήριο στο μάθημα γίνεται μελέτη και ιστορική ανάλυση κειμένων των ιστορικών Νικήτα Χωνιάτη, Γεωργίου Ακροπολίτη και Γεωργίου Παχυμέρη.

IBY 236 ΤΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΩΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΗΓΗ (Σ)

(Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ)

Τα Ανέκδοτα του Προκοπίου είναι ένα από τα πιο πολυσυζητημένα και αμφιλεγόμενα κείμενα της Βυζαντινής λογοτεχνίας. Αυτό οδήγησε ακόμη και στην αμφισβήτηση της γνησιότητας του κειμένου. Το εν λόγω σεμινάριο, το οποίο είναι ανοικτό τόσο στους μεταπτυχιακούς όσο και στους προπτυχιακούς φοιτητές, φιλοδοξεί να φέρει σε επαφή τους συμμετέχοντες με τα προβλήματα, τον τρόπο μεταχείρισης και την μεθοδολογία που ακολουθείται για την απογύμνωση των πρωταγωνιστών. Η απαλλακτική θα γίνει με την εκπόνηση γραπτής εργασίας αλλά και της προγενέστερης προφορικής ανάλυσης του αναληφθέντος θέματος, κατά την διάρκεια διασημιναρικής συνάντησης στο τέλος του εξαμήνου.

IBY 252 Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ (Χ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ)

Παρουσίαση της οργάνωσης των πολιτικών και στρατιωτικών υπηρεσιών του Βυζαντινού Κράτους από την κωνσταντινεία περίοδο (επιβίωση του συστήματος των ύστερων Ρωμαϊκών επαρχιών) δια μέσου του θεσμού των θεμάτων έως τις μεταρρυθμίσεις της περιόδου των Κομνηνών. Διοίκηση του στρατού στο κέντρο και την περιφέρεια, οργάνωση της άμυνας. Οικονομικές υπηρεσίες. Τίτλοι/αξιώματα και διοικητικές θέσεις, αγοραπωλησία αξιωμάτων στο Βυζαντινό Κράτος. Επισκόπηση των κυριοτέρων πηγών σχετικά με τη διοίκηση του Βυζαντινού Κράτους (Notitia Dignitatum, Κλητορολόγιον του Φιλοθέου κ.ά.) και η προβληματική τους. Προσφέρεται επίσης σε ΦΙΛ., ΦΠΨ.

IBY 254 ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΣΦΡΑΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ (Σ) (Χ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ)

Η Βυζαντινή Σφραγιστική ως κλάδος της Βυζαντινολογίας. Υλικό και τρόποι κατασκευής σφραγίδων. Εξέλιξη της σφράγισης από μόλυβδο. Σφραγιστικές παραστάσεις και επιγραφές. Το σφράγισμα ως κοινωνικό φαινόμενο και η αξία του ως ιστορική πηγή. Η Νομισματική ως επιστήμη. Τα είδη των βυζαντινών νομισμάτων. Το βυζαντινό νόμισμα ως ιστορική πηγή. Κυκλοφορία και ανταλλαγή νομισμάτων. Νομισματοκοπεία. Καθαρότητα νομισμάτων. Νομισματικές παραστάσεις και επιγραφές.

I-A, ΦΙΛ., ΦΠΨ.

IBY 257 Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΗΠΕΙΡΟΣ ΜΕΣΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ (Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ)

Πόλεις και κάστρα της Μεσαιωνικής Ηπείρου. Η κοινωνία, η οικονομία.

IBY 258 Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΚΥΠΡΟΣ (Σ) (Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ)

Η ιστορία, η οικονομική ζωή, και η ακμή του μοναχισμού και της τέχνης στην βυζαντινή αυτή επαρχία, που γνώρισε για τρεις αιώνες την ουδετερότητα μεταξύ του Βυζαντίου και των Αράβων, αποτελούν τα κύρια αντικείμενα του σεμιναριακού αυτού μαθήματος.

Οι φοιτητές παρακολουθούν ανελλιπώς τα μαθήματα και αναλαμβάνουν και παρουσιάζουν εργασίες για τη σύνθεση των οποίων είναι αναγκαία η γνώση μιας ξένης γλώσσας.

Απαιτείται συνεννόηση με τον διδάσκοντα πριν από την επιλογή του μαθήματος.

IBY 290 ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΑΒΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ)

Στο μάθημα θα παρουσιαστούν μερικές όψεις του αραβικού πολιτισμού ως εξής: Εισαγωγικές παρατηρήσεις: έννοιες και ορισμοί. Η αραβική γλώσσα και γραφή. Η μορφή των αραβικών προσωπικών ονομάτων και τίτλων. Το μουσουλμανικό ημερολόγιο. Η εξάπλωση των Αράβων και η δημιουργία του χαλιφάτου. Αφομοίωση ξένων πολιτισμικών στοιχείων. Το ιερό βιβλίο και η παράδοση (Κοράνι και Χαντίθ). Παράκλητα του Ισλάμ. Οι απαρχές του Ισλαμικού Νόμου. Η πολιτική θεωρία του θεσμού του χαλιφάτου. Η ισλαμική κοινωνία και η οικονομία. Οι αραβικές επιστήμες, η φιλοσοφία και οι τέχνες

[Τμ. Ιστορίας & Αρχαιολογίας, Φιλολογίας, ΦΠΨ]

IBY 296 Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΑΝΟΗΣΗ ΣΤΟΝ ΑΡΑΒΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

(Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ)

Στο μάθημα θα εξετασθούν τα εξής θέματα: το ιστορικό πλαίσιο της μετάδοσης της ελληνικής φιλοσοφίας και επιστήμης στους Άραβες· λόγοι και παράγοντες που συνετέλεσαν στην ενασχόληση με έργα της ελληνικής διανόησης· η δημιουργία του μεταφραστικού κινήματος· πάτρωνες και μεταφραστικές περίοδοι· ομαδοποιήσεις των μεταφράσεων και η τεχνική τους· η σημασία και η επίδραση της ελληνικής διανόησης στη διαμόρφωση της Ισλαμικής φιλοσοφίας και επιστήμης· παραδείγματα από έργα μουσουλμάνων στοχαστών.

[Τμ. Ιστορίας & Αρχαιολογίας, Φιλολογίας, ΦΠΨ]

IBA 313 ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ (19^{ος} – 20^{ος} ΑΙ.)

(ΑΓΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ)

Η θεματική, η μέθοδος και οι ιστορικές αφετηρίες της ιστορικής έρευνας αποτελούν τους τρεις άξονες γύρω από τους οποίους περιστρέφεται η διερεύνηση της κοινωνικής λειτουργίας της ιστορικής γνώσης στα βαλκανικά κράτη. Το υλικό που αναλύεται, αποσπάσματα από έργα Βαλκάνιων ιστορικών, εκτείνεται από το 16ο αι. ως σήμερα. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στη διαμόρφωση των εθνικών ιστοριογραφιών στη Βαλκανική από το 19ο αι. καθώς και στις νεώτερες τάσεις της σύγχρονης περιόδου (20ος αι.)

ΙΒΑ 447 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

(ΑΓΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ)

Η ιστορία της ίδιας της επιστήμης της Ιστορίας είναι μακρόχρονη και πολυσήμαντη. Είναι γενικά αποδεκτό ότι ο επιστημονικός ιστορικός λόγος συγκροτείται μέσα στο 19^ο αιώνα για συγκεκριμένους πολιτικούς και ιδεολογικούς λόγους. Στο μάθημα αυτό θα εξεταστούν μέσα από παραδειγματικά κείμενα ευρωπαϊκών ιστορικών: α) η διαδικασία διαμόρφωσης αυτού του ιστορικού λόγου και β) η θεματική, η μέθοδος και η ερμηνευτική, με βάση την οποία συντάσσονται τα ιστορικά έργα στους δύο τελευταίους αιώνες.

ΙΕΠ 401 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (5^{ος} – 15^{ος} ΑΙΩΝΑΣ) (ΕΛ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ)

Εξετάζονται τα κύρια χαρακτηριστικά της περιόδου, με έμφαση στην πολιτική και θεσμική εξέλιξη της Δυτικής Ευρώπης κατά το Μεσαίωνα. Επιμέρους ενότητες αφιερώνονται στη δημογραφία, στην οικονομία και σε θέματα πολιτισμού. Στα πλαίσια του μαθήματος θα συζητηθούν δειγματοληπτικά μεσαιωνικές πηγές, σχετικές με τις υπό συζήτηση θεματικές ενότητες.

ΙΕΠ 409 Η ΒΟΡΕΙΑ ΙΤΑΛΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΜΕΣΑΙΩΝΑ. ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΔΕΣΠΟΤΕΙΑ (ΕΛ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ)

Στο μάθημα συζητείται, μέσα από τη νεότερη βιβλιογραφία και από τις πηγές, η δημιουργία των αυτόνομων αστικών κοινοτήτων κατά τον 11^ο και 12^ο αιώνα, μια περίοδο αδυναμίας της κεντρικής εξουσίας και πολιτικού κατακερματισμού, αλλά και δημογραφικής και οικονομικής ανάπτυξης· η αλληλεπίδραση μεταξύ των πόλεων και της περιβάλλουσας ενδοχώρας τους· αλλά και η μεταμόρφωση της, εκ πρώτης όψεως, «δημοκρατικής» κοινότητας σε αυταρχική και ολιγαρχική πολιτική οντότητα, τη δεσποτεία, κατά το 13^ο αι..

Β. ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ*

ΚΩΔ.	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ΕΞΑΜΗΝΟ
INE	ΝΕΩΤΕΡΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
360	Νεοελληνική Πνευματική ζωή (15 ^{ος} – 18 ^{ος} αι.)	Γ. ΠΛΟΥΜΙΔΗΣ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
378	ΜΜΕ – Κινηματογράφος και Ιστορία	Γ. ΠΛΟΥΜΙΔΗΣ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
355	Θέματα οικονομικής και κοινωνικής ιστορίας κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας (Κοινότητες-συντεχνίες-εμπόριο)	Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	Γ' (Υπ.)
393	Διοικητική και κοινωνική οργάνωση στην Οθωμανική Αυτοκρατορία (15 ^{ος} -αρχές 20 ^{ού} αι.)	ΑΙΜ. ΘΕΜΟΠΟΥΛΟΥ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
379	Ιστορική δημογραφία του ελληνικού χώρου (15 ^{ος} – 19 ^{ος} αι.)	Κ. ΚΟΜΗΣ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
354	Η γυναίκα στη νεοελληνική κοινωνία (19 ^{ος} – μέσα 20 ^{ού} αι.)	Κ. ΠΑΝΑΓΟΥ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
356	Το αγροτικό ζήτημα στο νεοελληνικό κράτος (19 ^{ος} - μέσα 20 ^{ού} αι.).	Κ. ΠΑΝΑΓΟΥ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
366	Οικονομία και κοινωνία στην Ελλάδα, β' μισό 19 ^{ου} αι.-1940	Λ. ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΑΚΗ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
ΙΕΠ	ΝΕΩΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ		
461	Ιστορία του Ψυχρού Πολέμου, 1917- 1991	Α.Δ. ΣΦΗΚΑΣ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
440	Ευρωπαϊκή και Ελληνική και ιστοριογραφία, 20 ^{ος} αι.	Λ. ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΑΚΗ	Ε', Ζ' Ε, Ζ
444	Η Ευρώπη του 20 ^{ου} αι.	Α. ΜΑΧΑΙΡΑ	Γ' (Υπ.)

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ*

INE 360 ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ (15^{ος} – 18^{ος} αι.)

(Γ. ΠΛΟΥΜΙΔΗΣ)

Αναλύεται η εκδοτική δραστηριότητα των Ελλήνων (15^{ος} – 18^{ος} αι.) και συναρτάται με τα δάνεια από τη δυτική κουλτούρα.

INE 378 ΜΜΕ – ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ (Γ. ΠΛΟΥΜΙΔΗΣ)

Αναλύονται οι νέες μορφές που η μετάδοση της πληροφορίας έχει λάβει στην εποχή μας. Προβάλλονται φιλμς και επίκαιρα. Ερευνάται η λειτουργία της εικόνας για τη διαμόρφωση των κοινωνικών συμπεριφορών.

INE 355 ΘΕΜΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ (ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ - ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ- ΕΜΠΟΡΙΟ)

(Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ)

α) Κοινότητες: Ο θεσμός των κοινοτήτων κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας. Προνόμια, αυτονομία και αυτοδιοίκησή τους. Κατανομή και είσπραξη φόρων. β) Συντεχνίες: Εμφάνιση, άνθηση και παρακμή του συντεχνιακού συστήματος. Οικονομικές, πολιτικές, κοινωνικές και θρησκευτικές δραστηριότητες των συντεχνιών. γ) Εμπόριο: Οργάνωση και διεξαγωγή του εμπορίου. Τρόποι διευκόλυνσής του. Εμπορική συντροφία, καταστιχογραφία, ασφάλεια και πρόβλεψη. Χαρτογράφηση των σημαντικότερων εμπορικών κέντρων στον ελλαδικό χώρο και το εξωτερικό.

INE 393 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΤΗΝ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ (15^{ος} - αρχές 20^{ου} αι.)

(ΑΙΜ. ΘΕΜΟΠΟΥΛΟΥ)

Εξετάζονται η δομή του οθωμανικού κράτους και η σχέση της με τον ιερό νόμο του Ισλάμ, η διοικητική, η στρατιωτική οργάνωση, η οργάνωση του ναυτικού, η απονομή δικαιοσύνης και το σύστημα ιδιοκτησίας της γης. Διερευνώνται επίσης η δομή της οθωμανικής κοινωνίας (μουσουλμανικοί και μη μουσουλμανικοί πληθυσμοί) η εξέλιξή της, και η κοινωνική οργάνωση των αγροτικών περιοχών και των αστικών κέντρων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

INE 379 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ (15^{ος}-19^{ος} αι.)

(Κ. ΚΟΜΗΣ)

Πηγές και μεθοδολογία ιστορικής δημογραφίας: απογραφές, υπομνήματα, περιηγητικά κείμενα, ληξιαρχικά βιβλία, οικιστικό δίκτυο, ύψος και διασπορά του πληθυσμού στο χώρο. Παράγοντες μεταβολής του πληθυσμού: επιδημίες, λιμοί, πόλεμοι, οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες, μετανάστευση. Επιμέρους δημογραφικά χαρακτηριστικά: σύνθεση του πληθυσμού κατά φύλο και ηλικία, γαμηλιότητα, γεννητικότητα, θνησιμότητα.

INE 354 Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ (19^{ος} – μέσα 20^{ου} αι.)

(Κ. ΠΑΝΑΓΟΥ)

α) Εκπαίδευση: οι διαφοροποιημένοι στόχοι της εκπαίδευσης των κοριτσιών. Ο ρόλος των μορφωμένων γυναικών και παιδαγωγών. Εξελίξεις και επαναπροσδιορισμοί στα τέλη του 19^{ου} - αρχές του 20^{ου} αιώνα. β) Εργασία: Η είσοδος των γυναικών στην αγορά εργασίας (βιομηχανία) στα τέλη του 19^{ου} αιώνα. Η απασχόληση στο δημόσιο τομέα. γ) Γυναικείο κίνημα: Τα φεμινιστικά ρεύματα του μεσοπολέμου και οι αγώνες για την κατάργηση των κοινωνικών διακρίσεων. Το αίτημα για την απόκτηση πολιτικών δικαιωμάτων και η διεκδίκηση της συμμετοχής των γυναικών στην πολιτική.

INE 356 ΤΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ ΣΤΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ (19^{ος} – μέσα 20^{ου} αι.) (Κ. ΠΑΝΑΓΟΥ)

Το ζήτημα των εθνικών γαιών. Η πρώτη αγροτική μεταρρύθμιση (1871) και οι συνέπειές της. Το πρόβλημα των τσιφλικιών και οι επιπτώσεις του στην εθνική οικονομία. Το αγροτικό κίνημα στα τέλη του 19^{ου} και τις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Η μεταρρύθμιση του μεσοπολέμου και οι επιπτώσεις της στην ελληνική οικονομία.

INE 366 ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, Β' ΜΙΣΟ 19^{ΟΥ} ΑΙ.-1940
(Δ. ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΑΚΗ)

Το μάθημα εξετάζει τα κύρια χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομικής και κοινωνικής ιστορίας την περίοδο 1830-1940. Εστιάζεται σε γενικά ζητήματα όπως η μακροχρόνια παρακμή του αγροτικού χώρου, η διεύρυνση και ενοποίηση της εγχώριας αγοράς, οι φάσεις και ο χαρακτήρας της εκβιομηχάνισης, ο ρόλος των τραπεζών και του ομογενειακού κεφαλαίου, τα σημεία αιχμής της ελληνικής οικονομίας, η διεύρυνση της επικράτειας και η εγκατάσταση των προσφύγων, η αστικοποίηση και η δημιουργία δικτύων, η διεθνής οικονομική κρίση του 1929 και η επίδραση της στην ελληνική οικονομία. Παράλληλα με τα ζητήματα της οικονομίας παρακολουθούνται οι αλλαγές

στο επίπεδο της κοινωνίας: η αγροτική έξοδος και η μετανάστευση, η σταδιακή διαμόρφωση των ηγετικών επιχειρηματικών ομάδων, των μεσαίων και των εργατικών στρωμάτων στις πόλεις.

ΙΕΠ 461 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΨΥΧΡΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ, 1917 – 1991 (Α.Δ. ΣΦΗΚΑΣ)

Επισκόπηση της διεθνούς ιστορίας της περιόδου από τη Ρωσική Επανάσταση ως την πτώση της Σοβιετικής Ένωσης το 1991. Βασικός αναλυτικός άξονας είναι η ιδεολογική σύγκρουση καπιταλισμού και κομμουνισμού και η πολιτική, οικονομική, κοινωνική και στρατιωτική αντιπαράθεση μεταξύ των αντίστοιχων κρατικών σχηματισμών και συμμαχιών. Αναλυτικά, θα εξετασθούν οι ακόλουθες ενότητες: «Ψυχρός Πόλεμος»: ορισμοί, περιοδολόγηση, ιστοριογραφικές σχολές. «Το Βάρος της Ιστορίας»: Η Ρωσία και ο κόσμος πριν το 1917. Η Σοβιετική Ένωση και ο κόσμος από το 1917 ως το 1941. Ο κόσμος του 1945: η νέα ισορροπία δυνάμεων και οι εστίες σύγκρουσης. Δόγματα, Σχέδια και η διαίρεση της Ευρώπης, 1945-1955. Η Σοβιετική Ένωση υπό τον Νικίτα Χρουτσόφ. Ο Ψυχρός Πόλεμος και η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας. Ο Ψυχρός Πόλεμος και ο «Τρίτος Κόσμος». Η περίοδος της «Υφεσης», 1969-1979. Από τον Ρόναλντ Ρέιγκαν στον Μιχαήλ Γκορμπατσόφ, 1980-1989. Το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, 1989-1991. Η μεταψυχροπολεμική εποχή και το «βελούδινο παραπέτασμα του πολιτισμού». Η «κουλτούρα» του Ψυχρού Πολέμου.

ΙΕΠ 440 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ, 20^{ος} ΑΙ.

(Α. ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΑΚΗ)

Ο γνωστικός κλάδος της ιστορίας εντάσσεται μέσα στο ευρύτερο περιβάλλον της ιστορικής πραγματικότητας του σύγχρονου κόσμου και αντιμετωπίζεται κριτικά. Εξετάζονται οι μέθοδοι, τα ερευνητικά ενδιαφέροντα, οι θεωρητικές αφετηρίες και οι ερμηνευτικές προτάσεις των ιστοριογραφικών τάσεων στην Ευρώπη και την Ελλάδα, όπως διαμορφώθηκαν κάτω από την επίδραση των σύγχρονων κοινωνικών επιστημών μέσα στην ταραγμένη πολιτική και κοινωνική ιστορία του 20^{ου} αιώνα. Αναλύονται τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των βασικών ιστοριογραφικών παραδειγμάτων (ιστορικισμός - θετικισμός, μαρξισμός, σχολή των *Annales* και “histoire totale”, περιοδικό *Past and Present*, νέα κοινωνική ιστορία, μικροϊστορία, μεταμοντερνισμός, «γλωσσική στροφή»).

ΙΕΠ 444 Η ΕΥΡΩΠΗ ΤΟΥ 20ΟΥ ΑΙΩΝΑ (Α. ΜΑΧΑΙΡΑ)

Υιοθετείται η «κλασική» περιοδολόγηση, που ορίζει τα χρονολογικά όρια του 20ου από το 1914 μέχρι το 1991, όρια εντός των οποίων ο ιστορικός χρόνος διατηρεί μια συνοχή που θα επιδιώξουμε να αναδείξουμε. Από τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, η διαδοχή των περιόδων κρίσεων ή «καταστροφών», κατά τον Ε. Χόμπσμπαουμ, και περιόδων οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικών μεταβολών δεν εμποδίζει τον ιστορικό, αρκετά χρόνια μετά το χρονολογικό τέλος του αιώνα έτσι όπως το ορίσαμε, να αντιμετωπίσει τα γεγονότα του 20ου αιώνα με τη λογική της σύγκρουσης των δύο συστημάτων, του «καπιταλισμού» και του «σοσιαλισμού». Κρατώντας το γενικό αυτό πλαίσιο και παρακολουθώντας τη διαδοχή των γεγονότων, εξετάζονται θεματικές ενότητες όπως ο πόλεμος, η πτώση του φιλελευθερισμού, η οικονομική κρίση, η άνοδος του ναζισμού, οι επιχειρήσεις, το κοινωνικό κράτος, η αποαποικιοποίηση, η κατάρρευση των σοσιαλιστικών καθεστώτων, ο εθνικισμός και η συγκρότηση της Ευρώπης.

*Οι διδάσκοντες και οι διδάσκουσες του Τομέα Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων διδάσκουν και στα σεμινάρια του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών «Νεώτερη και σύγχρονη ελληνική κοινωνία: Ιστορία-Λαϊκός Πολιτισμός».

Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΚΩΔ	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ΕΞΑΜΗΝΟ
ΑΠΡ	ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	Ι. ΛΩΛΟΣ Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ	Α' (Υ)
501	Εισαγωγή στην Προϊστορική Αρχαιολογία. Πολιτισμοί προϊστορικού Αιγαίου από την Εποχή του Λίθου ως το τέλος της Εποχής του Χαλκού		
505	Πολιτισμοί των λαών της Μ. Ανατολής (Χετταίοι, Σουμέριοι, Βαβυλώνιοι, Ασσύριοι)	Σ. ΚΟΝΤΟΡΛΗ	Γ' (Υ)
552	Προϊστορία Ηπείρου – Δ. Ελλάδος – Ιονίων νήσων και γειτονικών τους Περιοχών (Αλβανία, Αδριατική, Ιταλία, Βαλκάνια)	Σ. ΚΟΝΤΟΡΛΗ	Ε', Ζ'
526	Μυκηναϊκός πολιτισμός. Ακροπόλεις, αρχιτεκτονική ανακτόρων – οικισμών	Ι. ΛΩΛΟΣ	Ε', Ζ'
512α	Η αρχαιολογία της ανθρώπινης εξέλιξης	Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ	Ε', Ζ'
ΑΚΛ	ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ	Α' (Υ)
601	Εισαγωγή στην κλασική Αρχαιολογία και Τέχνη (1100-31 π.Χ.)		
605	Γεωμετρική και Αρχαϊκή Τέχνη	Χ. ΣΟΥΛΗ	Γ' (Υ)
618	Πλαστική αρχαϊκών χρόνων	Α. ΤΡΙΑΝΤΗ	Ε', Ζ'
626	Αρχιτεκτονικά γλυπτά της αρχαϊκής περιόδου	Α. ΤΡΙΑΝΤΗ	Ε', Ζ'
623	Κεραμική: Αττικός Μελανόμορφος ρυθμός	Χ. ΣΟΥΛΗ	Ε', Ζ'
608	Γεωμετρική Τέχνη	Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ	Ε', Ζ'
615	Αρχαϊκή Τέχνη	Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ	Ε', Ζ'
671	Αρχιτεκτονική των Ρωμαϊκών χρόνων	ΣΤ. ΒΛΥΖΟΣ	Ε', Ζ'

673	Πλαστική των Ρωμαϊκών χρόνων	ΣΤ. ΒΛΥΖΟΣ	Ε', Ζ'
659	Κεραμική – Αγγειογραφία των ελληνιστικών χρόνων	Κ. ΓΡΑΒΑΝΗ	Ε', Ζ'
681	Μνημειακή τοπογραφία Βορειοδυτικής Ελλάδος κατά τους ιστορικούς χρόνους	Κ. ΓΡΑΒΑΝΗ	Ε', Ζ'
648	Αρχιτεκτονικά γλυπτά του 4ου π.Χ. αιώνα	Β. ΠΑΠΠΑ	Ε', Ζ'
684	Ταφικά μνημεία των πρώιμων και κλασικών χρόνων	Β. ΠΑΠΠΑ	Ε', Ζ'
ΑΒΥ	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ		
703	Εισαγωγή στην παλαιοχριστιανική και βυζαντινή μνημειακή αρχιτεκτονική	ΑΓΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ	Γ '(Υ)
741	Βυζαντινές φορητές εικόνες ΙΙ	Ν. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ	Ε', Ζ'
739*	Βυζαντινές φορητές εικόνες Ι	Ν. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ	Ε', Ζ'
746	Μεταβυζαντινές φορητές εικόνες, Επτανησιακή σχολή	ΑΓΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ	Ε', Ζ'
749	Βυζαντινά εικονογραφημένα χειρό- γραφα Ι	ΑΔ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ	Ε', Ζ'
705	Εισαγωγή στην παλαιοχριστιανική και βυζαντινή μνημειακή ζωγραφική	ΑΔ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ	Ε', μόνο Ιστορικό
ΙΝΤ	ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΤΕΧΝΗΣ	Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ	Γ '(Υ)
816	Επισκόπηση της Ευρωπαϊκής τέχνης από την Πρώιμη Αναγέννηση έως και το Ροκοκό (15 ^{ος} – 18 ^{ος} αι)		
823	Μανιερισμός	Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ	Ε', Ζ'
821	Η Ευρωπαϊκή Τέχνη από την Art Nouveau μέχρι το Μεσοπόλεμο	Π. ΚΟΣΜΑΔΑΚΗ	Ε', Ζ'
827	Η μεταπολεμική Τέχνη στο δυτικό κόσμο	Π. ΚΟΣΜΑΔΑΚΗ	Ε', Ζ'

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

Α' ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΑΠΡ 501 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΛΙΘΟΥ ΩΣ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ (Γ. ΛΩΛΟΣ - Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ)

ΑΠΡ 505 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΛΑΩΝ ΤΗΣ Μ. ΑΝΑΤΟΛΗΣ (ΧΕΤΤΑΙΟΙ, ΣΟΥΜΕΡΙΟΙ, ΒΑΒΥΛΩΝΙΟΙ, ΑΣΣΥΡΙΟΙ) (ΣΠ. ΚΟΝΤΟΡΛΗ)

Σκοπός του μαθήματος είναι η μελέτη και γνωριμία με τους μεγάλους πολιτισμούς των Λαών της Ανατολής (Σουμερίων, Βαβυλωνίων κ.ά.) και ο συσχετισμός τους με τους πολιτισμούς του ελληνικού προϊστορικού Αιγαίου.

ΑΠΡ 552 ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ - Δ. ΕΛΛΑΔΟΣ - ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ ΚΑΙ ΓΕΙΤΟΝΙΚΩΝ ΤΟΥΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ (ΑΛΒΑΝΙΑ, ΑΔΡΙΑΤΙΚΗ, ΙΤΑΛΙΑ, ΒΑΛΚΑΝΙΑ) (ΣΠ. ΚΟΝΤΟΡΛΗ)

Σκοπός του μαθήματος είναι η μελέτη και γνωριμία με τις προϊστορικές αρχαιότητες της Δ. Ελλάδος και των γειτονικών της περιοχών (αρχιτεκτονική, οικισμών, τάφων, κεραμική, μικροεργήματα, σχέσεις και επιδράσεις στις τοπικές κοινωνίες) και την πληρέστερη και καλύτερη κατανόηση των πολιτισμών τους.

ΑΠΡ 526 ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ. ΑΚΡΟΠΟΛΕΙΣ, ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΑΝΑΚΤΟΡΩΝ ΟΙΚΙΣΜΩΝ (Γ. ΛΩΛΟΣ)

ΑΠΡ 512 Η ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ (Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ)

Το μάθημα επικεντρώνεται στα αρχαιολογικά σε μικρότερο βαθμό, ανθρωπολογικά δεδομένα και προβλήματα που αφορούν στην εξέλιξη των ανθρώπινων κοινωνιών, από τους Αυστροαλιπιθήκους (4-5 εκατομμύρια χρόνια πριν από σήμερα) μέχρι την εμφάνιση και εξάπλωση των ανατομικά σύγχρονων ανθρώπων τα τελευταία 100.000 χρόνια.

Β' ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ**ΑΚΛ 601 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ (1100 - 31 π.Χ.)****(Ι. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ)**

Εξετάζονται τα αντιπροσωπευτικά έργα της Τέχνης σε όλες τις εκφάνσεις της : της Αρχιτεκτονικής, της Γλυπτικής, της Κεραμικής και της Μεταλλοτεχνίας. Με την παρουσίαση, την ανάλυση και την ερμηνεία του κάθε τύπου μνημείου διαγράφεται η εξελικτική πορεία της τέχνης και σκιαγραφείται η γενική εικόνα της γεωμετρικής, της αρχαϊκής, της κλασικής και της ελληνιστικής εποχής.

ΑΚΛ 605 ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΡΧΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ (ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ)**(ΧΡ. ΤΖΟΥΒΑΡΑ-ΣΟΥΛΗ)**

Σκοπός του μαθήματος είναι να παρακολουθήσει την εξέλιξη της αρχαίας ελληνικής τέχνης στους πρώτους αιώνες των ιστορικών χρόνων που οριοθετούνται από το 1050 π.Χ. έως το 480 π.Χ. και είναι γνωστή στην έρευνα ως Γεωμετρική και Αρχαϊκή Περίοδος.

Η θεώρηση της Γεωμετρικής και Αρχαϊκής Τέχνης γίνεται μέσα από τις τρεις βασικές κατηγορίες μνημείων, την αγγειογραφία, τη γλυπτική και την αρχιτεκτονική. Επισημαίνονται τα ουσιαστικά χαρακτηριστικά της κάθε κατηγορίας μνημείων και κάθε έργου των δημιουργών της ώστε να καταστεί σαφής η εικόνα της εξελικτικής πορείας της τέχνης των Γεωμετρικών και Αρχαϊκών χρόνων. Παράλληλα γίνεται προσπάθεια η θεώρηση της τέχνης να δοθεί μέσα από τις ειδικές ιστορικές και κοινωνικοπολιτικές συνθήκες που σφραγίζουν τη Γεωμετρική και την Αρχαϊκή Περίοδο.

ΑΚΛ 618 ΠΛΑΣΤΙΚΗ ΑΡΧΑΪΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ (Α. Ι. ΤΡΙΑΝΤΗ)

Εξετάζονται οι διάφοροι τύποι αρχαϊκών αγαλμάτων. Αναθήματα στα ιερά και επιτύμβια μνημεία. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην εργαστηριακή τους κατάταξη καθώς και στην απόδοση έργων σε γνωστούς γλύπτες της εποχής. Συνεξετάζονται γλυπτά σύνολα των μνημείων της αρχαϊκής εποχής.

ΑΚΛ 626 ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΓΛΥΠΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΪΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ**(Α. Ι. ΤΡΙΑΝΤΗ)**

ΑΚΛ 623 ΚΕΡΑΜΙΚΗ: ΑΤΤΙΚΟΣ ΜΕΛΑΝΟΜΟΡΦΟΣ ΡΥΘΜΟΣ

(ΧΡ. ΤΖΟΥΒΑΡΑ-ΣΟΥΛΗ)

Προηγείται σύντομη επισκόπηση της Αγγειογραφίας των αρχαϊκών χρόνων και ακολουθεί η μελέτη ενός από τα σημαντικότερα κεραμικά εργαστήρια των χρόνων αυτών, όπως είναι το Αττικό. Πρόκειται για το αντιπροσωπευτικότερο εργαστήριο ως προς τα σχήματα των αγγείων, την τεχνική τους, το θεματολόγιο και τους τεχνίτες που τα κατασκεύασαν και τα διακόσμησαν, αγγειοπλάστες και αγγειογράφους.

Προβάλλονται και μελετώνται χρονολογικά αντιπροσωπευτικά αγγεία του Αττικού Μελανόμορφου ρυθμού από το 630 π.Χ. έως και τα μέσα του 5ου αι. π.Χ. Παράλληλα θίγονται θέματα τεχνοτροπικής ανάλυσης και εικονογραφίας, ερμηνείας των μυθολογικών παραστάσεων και σκηνών της καθημερινής ζωής.

Γίνεται ιδιαίτερη αναφορά σε ορισμένες κατηγορίες μελανόμορφων αγγείων, όπως είναι οι Παναθηναϊκοί αμφορείς, οι Νικοσθενικοί τύπου αμφορείς και τα Τυρρηνικά αγγεία και επισημαίνεται η επιρροή του αττικού κεραμικού εργαστηρίου στις αγορές της Δύσης και του Εύξεινου Πόντου, καθώς και η επίδρασή του στα άλλα σύγχρονα κεραμικά εργαστήρια της Ηπειρωτικής και Νησιωτικής Ελλάδος.

ΑΚΛ 608 ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΤΕΧΝΗ (Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ)**ΑΚΛ 615 ΑΡΧΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ (Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ)**

Στο μάθημα αυτό θα παρουσιασθεί η τέχνη της αρχαϊκής περιόδου, δηλ. του 7ου αι. και του 6ου αι. π.Χ., όπως εκφράζεται μέσα από τις τρεις βασικές κατηγορίες μνημείων, την αρχιτεκτονική, τη γλυπτική και την αγγειογραφία.

Αυτό σημαίνει επιμονή στα βασικά-ουσιαστικά χαρακτηριστικά κάθε κατηγορίας μνημείων και κάθε έργου των μεγάλων δημιουργών της αρχαϊκής τέχνης, ώστε να καταστεί σαφής η εικόνα της εξελικτικής πορείας της τέχνης αυτής της εποχής.

Επί πλέον θα καταβληθεί προσπάθεια ώστε η αρχαϊκή τέχνη να ιδωθεί μέσα από το πρίσμα των ειδικών ιστορικών και κοινωνικοπολιτικών συνθηκών αυτής της εποχής, ώστε να γίνει καλύτερα κατανοητή η εξέλιξη της τέχνης και η άμεση σχέση της με τη ζωή.

ΑΚΛ 659 ΚΕΡΑΜΙΚΗ – ΑΓΓΕΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

(Κ. ΓΡΑΒΑΝΗ)

Το μάθημα χωρίζεται σε δύο ενότητες. Στην πρώτη, παρουσιάζεται η ιστορία της έρευνας, εξετάζονται τα προβλήματα χρονολόγησης και παρουσιάζονται αναλυτικά οι κατηγορίες της ελληνιστικής κεραμικής με αναφορές στα μορφολογικά χαρακτηριστικά, την τυπολογία, τα εργαστήρια, τις νέες τεχνικές, τη διακόσμηση.

Η εξέταση της κεραμικής γίνεται στο πλαίσιο της εξάπλωσης του ελληνιστικού πολιτισμού καθώς και της ανάπτυξης των νέων οικονομικών και καλλιτεχνικών κέντρων.

Στη δεύτερη ενότητα οι φοιτητές θα γνωρίσουν την κεραμική με επιτόπια προσωπική μελέτη - επεξεργασία (αναγνώριση, ταύτιση, χρονολόγηση και καταγραφή) της κεραμικής της Διδακτικής Συλλογής του Μουσείου Εκμαγείων.

ΑΚΛ 681 ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΒΔ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ (Κ. ΓΡΑΒΑΝΗ)

Εξετάζονται τα σημαντικότερα μνημεία της ΒΔ Ελλάδος (οικισμοί, ιερά, ευρήματα), ενταγμένα στο εκάστοτε ιστορικό, κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό πλαίσιο, με απώτερο στόχο την ανάδειξη του πολιτισμού της περιοχής. Το μάθημα συμπληρώνεται με εκπαιδευτικές εκδρομές σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία.

ΑΚΛ 648 ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΓΛΥΠΤΑ ΤΟΥ 4^{ΟΥ} Π.Χ ΑΙΩΝΑ (Β. ΠΑΠΠΑ)

Η τέχνη του 4^{ου} αι. π.Χ. : το ιστορικό πλαίσιο, οι αλλαγές στις κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες και η επίδρασή τους στην τέχνη. Η γλυπτική και ο πρώτο κλασικισμός. Η χρονολόγηση των μνημείων. Ανάλυση της αρχιτεκτονικής κόσμησης επιλεγμένων μνημείων του 4^{ου} αι. π.Χ. της ηπειρωτικής Ελλάδος (Αργος, Μάζι, Επίδαυρος, Τεγέα, Δελφοί, Αθήνα) και της Ανατολής (μνημείο Νηρηίδων, Μαυσωλείο Αλικαρνασσού, Ηρώων Τρύσας, Ηρώων Περιυλούς στα Λίμυρα). Εικονογραφική ανάλυση του θέματος της αμαζονομαχίας. Νεωτερισμοί που προαναγγέλλουν την ελληνιστική τεχνοτροπία.

ΑΚΛ 884 **ΤΑΦΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΩΝ ΠΡΩΙΜΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ**

(Β. ΠΑΠΠΑ)

Εξετάζεται η μορφή των τάφων και των υπέργειων ταφικών μνημείων και σημάτων από τους πρώιμους ιστορικούς χρόνους ως και την κλασική περίοδο. Συνεξετάζονται οι γραπτές μαρτυρίες και τα αρχαιολογικά κατάλοιπα που μαρτυρούν για τα τελετουργικά ταφικά έθιμα και τις κοινωνικές συνθήκες που τα δημιούργησαν.

Γ' ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΑΒΥ 703 **ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ**

(ΑΓΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ)

Στόχος του μαθήματος είναι να εξεταστούν οι αρχιτεκτονικοί τύποι των μνημείων της Παλαιοχριστιανικής και Βυζαντινής περιόδου. Προηγείται μία γενική εισαγωγή στην ιστορία της Αρχιτεκτονικής, στην μελέτη της βυζαντινής Αρχιτεκτονικής, στην ορολογία της, τα υλικά, την τεχνική, τους δημιουργούς και τους παραγγελιοδότες των μνημείων. Στη συνέχεια θα παρουσιαστεί μια γενική επισκόπηση της Πρωτοβυζαντινής, Μεσοβυζαντινής και Παλαιολόγιας αρχιτεκτονικής.

ΑΒΥ 741 **ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΦΟΡΗΤΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ ΙΙ** (Ν. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ)

ΑΒΥ 739 **ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΦΟΡΗΤΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ Ι** (Ν. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ)

ΑΒΥ 746 **ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΦΟΡΗΤΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ – 17^{ος}, 18^{ος} ΑΙ. – ΕΠΤΑΝΗΣΙΑΚΗ ΣΧΟΛΗ** (ΑΓΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ-ΑΔ.ΠΑΠΑΔΑΚΗ)

ΑΒΥ 749 **ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ** (ΑΔ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ)

Το χειρόγραφο βιβλίο στην Αρχαιότητα και το Μεσαίωνα : ύλη, σχήμα, σύνθεση, γραφή, συνθήκες παραγωγής. Εικονογράφηση του βιβλίου στην Αρχαιότητα - Εξέλιξη της εικονογράφησης : από το ειλητό στον κώδικα. Η εικονογράφηση-διακόσμηση του βιβλίου στο Βυζάντιο : τύποι, θέματα, μονοκυκλικά και πολυκυκλικά χειρόγραφα. Η εικονογράφηση στα πιο διαδεδομένα θρησκευτικά-λειτουργικά βιβλία : τετραεuangέλιο, ευαγγελιστάριο, ψαλτήρι, Ομιλίες. Παρουσίαση χειρογράφων από την παλαιοχριστιανική εποχή (κοσμικά-θρησκευτικά) και από τη μέση βυζαντινή περίοδο ("μοναστικά" ψαλτήρια, αυτοκρατορικά χειρόγραφα 9ου και 10ου αι., κλασικίζοντα έργα, λειτουργικά βιβλία από τον 11ο αι.).

ABY 705 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ (ΑΔ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ)

Χαρακτήρας της μνημειακής ζωγραφικής στο Βυζάντιο. Τεχνικές, εικονογραφία, εικονογραφικό πρόγραμμα, τεχνοτροπία.

Παρουσίαση συνόλων μνημειακής ζωγραφικής από την παλαιοχριστιανική περίοδο (θέματα, νέα τεχνοτροπία), την Εικονομαχία (ανεικονικές διακοσμήσεις), τη μεσοβυζαντινή περίοδο (εικονογραφικό πρόγραμμα, τεχνοτροπικά ρεύματα), την ύστερη βυζαντινή περίοδο, καλλιτεχνικά κέντρα, Σχολές).

Δ' ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΤΕΧΝΗΣ (407/86)

INT 816 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟ ΡΟΚΟΚΟ (15^{ΟΣ} -18^{ΟΣ} ΑΙ.) (Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ)

Στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιαστούν τα καλλιτεχνικά ρεύματα και οι καλλιτεχνικές τάσεις της Αναγέννησης, του Μανιερισμού, των κλασικιστικών τάσεων στη Γαλλία τον 17ο αιώνα, του Μπαρόκ και του Ροκοκό. Μετά από σύντομη εισαγωγή, για ν' ανιχνεύσουμε τις αφετηρίες της νεότερης ευρωπαϊκής τέχνης από τον Giotto και τον 14ο αι. στην Ιταλία, θα εξετάσουμε, μέσα από επιλεγμένα παραδείγματα έργων των κυριότερων εκπροσώπων, τους παράγοντες διαμόρφωσης και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε ρεύματος.

INT 823 ΜΑΝΙΕΡΙΣΜΟΣ (Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ)

Δ. ΤΟΜΕΑΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΚΩΔ. ΛΑΟ	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ΕΞΑΜΗΝΟ
451	Εισαγωγή στη Λαογραφία	Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Ε. ΝΤΑΤΣΗ-ΔΑΛΛΑ	Α' (Υπ.) Α' (Υπ.)
455	Η καθημερινή ζωή και κουλτούρα στην παραδοσιακή κοινωνία	Κ. ΜΠΑΔΑ	Γ' (Υπ.)
490	Παραδοσιακή Λαϊκή Τέχνη: Τα έργα των χεριών.	Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ΖΑΧΟΥ	Γ' (Υπ.)
475	Εισαγωγή στη λαογραφική μελέτη της μαγείας.	Κ. ΤΣΑΓΓΑΛΑΣ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
476*	Μάγοι και μάγισσες στον ευρωπαϊκό χώρο από το μεσαίωνα ως σήμερα. Μύθος και πραγματικότητα.	Κ. ΤΣΑΓΓΑΛΑΣ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
483	Θεωρία Ιστορικής Λαογραφίας	Β. ΡΟΚΟΥ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
484*	Οικονομική Ανθρωπολογία	Β. ΡΟΚΟΥ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
500*	Λαογραφία και Προφορική Ιστορία	Κ. ΜΠΑΔΑ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
472	Παραδοσιακές κοινωνικές δομές	Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
460*	Η μεταμοντέρνα θεώρηση των λαογραφικών φαινομένων	Ε. ΝΤΑΤΣΗ-ΔΑΛΛΑ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)
470	Ενδυματολογία: Θεωρητικές προσεγγίσεις. Ερευνητικό και διασωστικό έργο.	Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ΖΑΧΟΥ	Ε', Ζ' (Επ. Υπ.)

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΛΑΟ 451 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ (Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ)

Γενική αναδρομή στις ιστορικές καταβολές της Επιστήμης της Λαογραφίας στο πλαίσιο μιας προβληματικής για την ιστορικότητα των επιστημών. Εκτενής αναφορά στους προσανατολισμούς της ελληνικής Λαογραφίας σε σχέση με το γενικότερο ιδεολογικό κλίμα και τις συνθήκες μέσα στις οποίες αναπτύχθηκε. Θεματολογία της Λαογραφίας. Κριτική προσέγγιση των κυρίαρχων "σχολών σκέψης" με έμφαση στις εφαρμογές τους. Αναφορά στις σύγχρονες τάσεις και προοπτικές της Λαογραφίας.

ΛΑΟ 451 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ (Ε. ΝΤΑΤΣΗ-ΔΑΛΛΑ)

I. Ο λαϊκός πολιτισμός ως ιδιαίτερο πολιτισμικό σύστημα. Τα ειδοποιά χαρακτηριστικά του. Η ταυτότητα του λαού ως δημιουργού και φορέα του λαϊκού πολιτισμού.

II. Πολιτισμική οργάνωση του χώρου και του χρόνου. Πολιτισμική ηγεμονία του ανώτερου πολιτισμού. Οι αντιστάσεις του λαϊκού πολιτισμού. Θεωρία και μέθοδοι ανάλυσης του λαϊκού πολιτισμού.

III. Ο λαϊκός πολιτισμός ως ολικό γεγονός. Η κατάταξη του λαογραφικού υλικού: (α) Παραγωγή και ανταλλαγή των υλικών αγαθών. (β) Το δικαιοπολιτικό εποικοδόμημα-εθιμική ζωή: κοινωνική οργάνωση και κοινωνικές δομές. (γ) Η συμβολική αναπαράσταση της πραγματικότητας: Λαϊκή Λογοτεχνία. Η εικαστική αντίληψη του περιβάλλοντος κόσμου.

ΛΑΟ 455 Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ (Κ. ΜΠΑΔΑ)

Μετά από μια συνοπτική Εισαγωγή για την επιστήμη της Ελληνικής Λαογραφίας προσεγγίζεται η έννοια και το περιεχόμενο του αντικείμενου της. Δίνονται οι διάφορες θεωρητικές και οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις για το λαϊκό πολιτισμό και για τον κοινωνικό του φορέα. Συζητούνται και αξιολογούνται οι διαφορετικές προσεγγίσεις για το αντικείμενο της υλικής ζωής (π.χ. η εθνογραφική προσέγγιση, λαογραφική, ιστορική, ανθρωπολογική κ.λπ.) και προτείνεται μία διεπιστημονική προσέγγιση του θέματος που στηρίζεται στη θεωρητική άποψη ότι δεν διαμορφώνεται ξεχωριστά η ιστορία του υλικού πολιτισμού και η ιστορία της κοινωνικής και συλλογικής συνείδησης. Με αυτήν την προσέγγιση προωθείται α) η γνώση της ιστορίας της υλικής ζωής και της καθημερινότητας και β) η ανίχνευση της γλώσσας των συμβόλων, αφού γίνει πρώτα κατανοητό ότι τα ίδια τα πράγματα (π.χ. η τροφή, η κατοικία, η ενδυμασία), τα εμπορεύματα, οι λέξεις και τα έθιμα στην κοινωνική τους "κυκλοφορία" δρουν και ως κοινωνικά σύμβολα (για την απόδοση π.χ. της κοινωνικής πραγματικότητας) και ως "διαμεσολαβητές" για τις ίδιες τις κοινωνικές

σχέσεις. Στη συνέχεια και με αυτήν την οπτική προσεγγίζονται τα θέματα της διατροφής, της κατοικίας και της ενδυμασίας στην ελληνική παραδοσιακή κοινωνία (από τον 18ο κυρίως αιώνα).

ΛΑΟ 490 ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΛΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ: ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΩΝ ΧΕΡΙΩΝ

(Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ΖΑΧΟΥ)

1. Εισαγωγικά. Λαϊκή και αστική τέχνη. Τέχνη-χειροτεχνία: ένα ψευδοπρόβλημα; Οικοτεχνία και επαγγελματική χειροτεχνία. Εργαστηριακή χειροτεχνία. Καλλιτεχνική βιοτεχνία. 2. Τα ιστορικά της ελληνικής λαϊκής τέχνης. Ο χώρος και ο χρόνος. Οι άνθρωποι και τα έργα τους. Η “μύηση” στην επαγγελματική παράδοση. Οι μεγάλοι μάστορες. Οι πλανόδιοι τεχνίτες. 3. Η δημιουργία. Εργαλεία και προϊόντα. Η ποίηση και η “ποίηση” των έργων της λαϊκής τέχνης. Δουλειά και τέχνη. Πρακτικές ανάγκες - χρηστικές μορφές και καλλιτεχνική βούληση - αισθητικές λειτουργίες. Τα πρότυπα. Τα σύμβολα. Οι εμπνεύσεις. Οι επιδράσεις. Η τυπική επανάληψη των μορφών. Η δύναμη της “παράδοσης” και της ομάδας. Οι παραλλαγές. Το ζήτημα της πρωτοτυπίας. Επώνυμοι και άγνωστοι δημιουργοί. Οι αποδέκτες. Τρόποι ζωής. 4. Σήμερα: Η σπουδή της παραδοσιακής λαϊκής τέχνης. Η επιστημονική έρευνα και το διασωστικό έργο από τα τέλη του 19ου αι. και εξής. Η συγκέντρωση, καταγραφή, φύλαξη, συντήρηση, έκθεση και προβολή των προϊόντων του παρελθόντος. Η οργάνωση λαογραφικών μουσείων. Τα “ωραία” και τα “άσχημα”. Η εξωραϊση, η εξιδανίκευση, η “έλξη της φτώχειας”. Η επιβίωση, το αυτόματο πέραςμα του χτες στο σήμερα. Η αναβίωση, το συνειδητό ξαναζωтанεμα του παλιού. Η ένωση του παρελθόντος με το παρόν. 5. Μορφές λαϊκής τέχνης: Αρχιτεκτονική. Ξυλογλυπτική. Λιθογλυπτική. Ζωγραφική. Υφαντική. Κεντητική. Αργυροχοΐα.

*Το μάθημα γίνεται με προβολές φωτεινών διαφανειών και επισκέψεις σε δημόσιες και ιδιωτικές μουσειακές συλλογές.

**Στους φοιτητές δίνεται Διάγραμμα της Ύλης, Βιβλιογραφία κατά θέμα και βοηθητικό Διδακτικό βιβλίο.

***Η συμμετοχή των φοιτητών στο μάθημα με γραπτές φροντιστηριακές εργασίες είναι **π ρ ο α ι ρ ε τ ι κ ή**.

ΛΑΟ 475 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΜΑΓΕΙΑΣ

(Κ. ΤΣΑΓΓΑΛΑΣ)

Ενδεικτικά από τα περιεχόμενα του μαθήματος: Ο θρησκευτικός δυϊσμός και η μαγεία. Η μαγεία σήμερα ως αστικοκοινωνικό φαινόμενο. Τα αίτια της ακμής της *Magia naturalis*. Γνωστικισμός και μαγεία. Αλχημεία. Καβάλα και καβαλιστές. Θεοσοφία και θεόσοφοι. Νεοπλατωνισμός και μαγεία. Η απλή (συμπαθητική) μαγεία και τα είδη της. Α') Η ομοιοπαθητική (ή αναλογική) μαγεία και τα είδη της (αναλ. μαγεία του λόγου, της εικόνας, της πράξης). Β') Μαγεία μετάδοσης ή επαφής. Το πρόβλημα της αρχής της μαγείας. Μαγεία και θρησκεία. Απόψεις του J.G. Frazer για τις σχέσεις μαγείας- επιστήμης και μαγείας- θρησκείας. Η αριθμητική μαγεία (οι αριθμοί τρία, πέντε, επτά, εννιά, δώδεκα, σαράντα, οι περιττοί αριθμοί και ο αρ. δεκατρία, η "ισοψηφία" στη

μαγεία). Η αστρολογία και οι σχέσεις της με τη μαγεία: α') Αστρολογία της γραπτής παράδοσης (αστρολογική μαντεία, ωροσκόπιο, αστρολ. μαγεία, αστρολ. Ιατρική) και β') Αστρολογία της μνημονικής παράδοσης. Συμπεράσματα.

ΛΑΟ 476 ΜΑΓΟΙ ΚΑΙ ΜΑΓΙΣΣΕΣ ΣΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΧΩΡΟ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΣΑΙΩΝΑ ΩΣ ΣΗΜΕΡΑ. ΜΥΘΟΣ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ (Κ. ΤΣΑΓΓΑΛΑΣ)

Ειδικότερα: Με βάση ιστορικές πηγές, βιβλιογραφία, άρθρα εφημερίδων κ.τ.λ. και με προβολές διαφανειών και βιντεοταινιών (ντοκυμαντέρ) ερευνάται η μαγική συμπεριφορά του ευρωπαίου από το μεσαίωνα ως σήμερα, εξετάζονται οι αντιδράσεις της δυτικής κυρίως Εκκλησίας (Ιερά Εξέταση, διώξεις, βασανιστήρια, καταδίκες μαγισσών στον δια πυράς θάνατο κ.τ.λ.) και γίνεται διάκριση του μύθου από την πραγματικότητα για τους μάγους και τις μάγισσες του μεσαίωνα. Έτσι δίνονται απαντήσεις σε ερωτήματα που έχουν απασχολήσει τους ερευνητές, όπως π.χ. αν οι μάγισσες του μεσαίωνα ήσαν όπως τις παρουσιάζουν σε σχετικές πραγματείες οι φοβεροί διώκτες τους ή υπήρξαν θύματα θρησκευτικών και πολιτικών διωγμών, αν πρόκειται για στρόφη των αγροτικών πληθυσμών από το Θεό στο διάβολο και για μια αντιχριστιανική εκστρατεία ή για στρόφη ως καταφύγιο σε παλιές ξεχασμένες παγανιστικές λατρείες μετά τη διαπίστωση συμμαχίας της άρχουσας τάξης με την επίσημη Εκκλησία, γιατί διώχτηκαν κυρίως γυναίκες και ιδιαίτερα οι μαιές (μαμές) ως μάγισσες, ποια η σχέση (ομοιότητες και διαφορές) των σημερινών μοντέρνων μαγισσών με τις μάγισσες του μεσαίωνα. Ακόμα γίνεται λόγος για τις οργανώσεις (λέσχες, clubs) των σημερινών μαγισσών, σατανιστών κ.τ.λ. και για τους σκοπούς τους, τις μαύρες λειτουργίες τους με βάση πάντα φωτογραφίες και ντοκυμαντέρ, για να εξαχθούν στο τέλος συμπεράσματα για το κοινωνικό φαινόμενο της ακμής της μαγείας και του μυστικισμού σήμερα.

ΛΑΟ 483 ΘΕΩΡΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ (Β. ΡΟΚΟΥ)

Η έννοια της ιστορικότητας, οι θεωρητικές απόψεις για την ιστορικότητα της Παραδοσιακής Κοινωνίας της Τουρκοκρατίας και οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις.
Ιστορία και κοινωνικές επιστήμες. Η επιρροή της Σχολής των Annales.

ΛΑΟ 484 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ (Β. ΡΟΚΟΥ)

Ιστορία της οικονομικής ανθρωπολογικής σκέψης. Θεωρητικές κατευθύνσεις της επιστήμης.
Η σχέση της Οικονομικής Ανθρωπολογίας με την Ιστορική και την Κοινωνική Ανθρωπολογία.
Η έννοια του οικονομικού στη Λαογραφία.
Η Οικονομική Ανθρωπολογία στην έρευνα των παραδοσιακών κοινωνιών.

ΛΑΟ 500 ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (Κ. ΜΠΑΔΑ)

Η Λαογραφία και η προφορικότητα. Διάφορες όψεις της προφορικής παράδοσης. Θεωρίες και μέθοδοι προσέγγισης τους. Η προφορική παράδοση (α) ως δομή/διαδικασία (β) ως ιστορία/κοινωνική μνήμη. Η έννοια της υποκειμενικότητας στη Λαογραφία. Από τα "επιβιώματα" (παραμύθια, γλωσσικά μνημεία, έθιμα κ.λπ.) στην αναζήτηση των συλλογικών όψεων της μνήμης (λαϊκής, συλλογικής, κοινωνικής). Η προσέγγιση ζητημάτων συνέχειας και ταυτότητας.

Η σύγκλιση των επιστημών της Ιστορίας, της Ανθρωπολογίας και της Λαογραφίας. Η ανακάλυψη του προφορικού λόγου από την Ιστορία. Αφηγηματικότητα, Ιστορία και Ανθρωπολογία.

Η έννοια της "υποκειμενικότητας" και της μνήμης στην Ιστορία. Η ανάπτυξη της προφορικής Ιστορίας. Οι ιστορικοί και η προφορική Ιστορία. Η προφορική Ιστορία, ως εργαλείο, αλλά και ως ερμηνεία της Ιστορίας και την κοινωνικής αλλαγής.

Τα επιτεύγματα της προφορικής Ιστορίας. Οι προφορικές μαρτυρίες και η βιωμένη εμπειρία ως πηγές της Ιστορίας και της Λαογραφίας.

Οι τεχνικές της συνέντευξης και των ιστοριών Ζωής. Καταγραφή και ταξινόμηση. Ανάλυση και ερμηνεία. Παραδείγματα εφαρμογής: Η μελέτη της κοινότητας, της οικογένειας, της γυναίκας, των κοινωνικών ομάδων, των μειονοτήτων κ.λπ.

ΛΑΟ 472 ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ (Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ)

(α) Γενικός προβληματισμός για το σύγχρονο προσανατολισμό της Λαογραφίας κυρίως όσον αφορά τη σχέση πολιτισμού- κοινωνικών δομών με στόχο την ανάδειξη της σημασίας της μελέτης των παραδοσιακών δομών για την κατανόηση του λαϊκού πολιτισμού. (β) Αναφορά στο χώρο και την οργάνωσή του σε συνάρτηση με την κοινωνική συγκρότηση. (γ) Εισαγωγή στη μελέτη της ελληνικής κοινότητας ως βασικού κυττάρου ανάπτυξης του λαϊκού πολιτισμού. (δ) Σχέσεις συγγένειας και η σημασία τους για την κοινωνική οργάνωση. (ε) Οικογένεια: Δομή, λειτουργία και εξέλιξη. (στ) Σχέσεις παραγωγής και ιστορικότητα των δομών. Μια προβληματική.

ΛΑΟ 460 Η ΜΕΤΑΜΟΝΤΕΡΝΑ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ [Σ] (Ε. ΝΤΑΤΣΗ-ΔΑΛΛΑ)

Το μάθημα θα λειτουργήσει ως σεμινάριο με την παρακάτω οργάνωση. Η διδακτέα ύλη κατανέμεται σε τρεις κύκλους από τους οποίους:

Ο 1ος κύκλος (τρία τρίωρα) θα έχει ως αντικείμενο την έννοια της *νεωτερικότητας*. Θα συζητηθούν οι ιστορικοί και κοινωνικοί όροι που την προκάλεσαν, τα χαρακτηριστικά της, καθώς και τα θεωρητικά ρεύματα που εξέθρεψε.

Ο 2ος κύκλος (τρία τρίωρα) θα είναι αφιερωμένος στη *μετανεωτερικότητα* ή *μεταμοντέρνα θεώρηση*. Θα γίνει αναφορά στους ιστορικούς και κοινωνικούς όρους που προκάλεσαν την εμφάνισή της, στις βασικές αρχές της και στη δυναμική της.

Ο 3ος κύκλος (τέσσερα τρίωρα): Κριτική θεώρηση της *μετανεωτερικότητας*. Θα συζητηθούν κριτικά οι επιστημολογικές και ιδεολογικές συντεταγμένες αυτού του ρεύματος.

Ο αριθμός των φοιτητών είναι περιορισμένος και απαιτείται η ενεργός συμμετοχή τους με προφορικές και γραπτές εισηγήσεις.

ΛΑΟ 470 ΕΝΔΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΑΣΩΣΤΙΚΟ ΕΡΓΟ (Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ΖΑΧΟΥ)

1. Γιατί σπουδάζουμε τα ενδύματα. Η χρησιμότητα της γνώσης τους (στους λαογράφους, ανθρωπολόγους, αρχαιολόγους, ιστορικούς της τέχνης, συντηρητές και επιμελητές μουσειακών συλλογών, δημιουργούς κοστούμιών, ανθρώπους του θεάτρου κ.ά.). 2. Η ενδυματολογική έρευνα. Θεωρητικές προσεγγίσεις. Προβληματισμοί. Η “ρητορική” των ενδυμάτων (στις πρωτόγονες φυλές, στον παραδοσιακό κόσμο, στις εξελιγμένες κοινωνίες). Η οργανική τους σύνδεση με τον πολιτισμό μιας κοινωνίας. 3. Το περιεχόμενο της ενδυματολογικής έρευνας. Θέματα στην ελληνική και ξένη βιβλιογραφία. 4. Τρόποι μελέτης και προσέγγισης των κοστούμιών: Μουσεία. Πινακοθήκες. Βιβλιοθήκες. Αρχεία. Ενδυματολογικές Εταιρείες. Οι πηγές της ενδυματολογικής έρευνας: Δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές, Έργα των Καλών και των Εφαρμοσμένων Τεχνών, Γραπτά κείμενα, Προφορικός λόγος. Δυσκολίες προσέγγισης και χρήσης των πηγών. Ταξινόμηση, επεξεργασία, αξιολόγηση, παρουσίαση ενδυματολογικού υλικού. 5. Σύντομη επισκόπηση της ιστορικής πορείας της ένδυσης: Τα «απρόσωπα» κοστούμια από την προϊστορική εποχή ως τον 14ο αι. μ.Χ., τα “προσωπικά” κοστούμια από την Αναγέννηση ως το 19ο αι. 6. Η μόδα, το “ευμετάβολο” της ένδυσης σήμερα. Το ένδυμα στα μέσα μαζικής ενημέρωσης: τα όνειρα, οι αλήθειες, τα ψέματα. 7. Παράδοση και αναπαράσταση: γνώση και σεβασμός. 8. Το ένδυμα ως σημείο: Γαμήλια και πένθιμα ενδύματα. Επαγγελματικά ενδύματα. Θεατρικά κοστούμια. Σχολικές στολές. Αθλητικά ρούχα. Ενδύματα των περιθωριακών κοινωνικών ομάδων. 9. Συγκρότηση μιας ενδυματολογικής συλλογής. Ο σκοπός της. Ο σχεδιασμός απόκτησης αντικειμένων. Καταγραφή -καταλογογράφηση του υλικού. Συντήρηση. Αποθήκευση, φύλαξη. Έκθεση.

*Το μάθημα γίνεται με προβολές φωτεινών διαφανειών και με επισκέψεις σε δημόσιες και ιδιωτικές μουσειακές συλλογές.

**Στους φοιτητές δίνεται Διάγραμμα της Ύλης και Βιβλιογραφία (ελληνική και ξενόγλωσση) κατά θέμα.

***Η συμμετοχή των φοιτητών στο μάθημα με γραπτές φροντιστηριακές εργασίες είναι *π ρ ο ι ο ρ ε ι τ ι κ ή*.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

Α. ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΚΩΔ.	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ΕΞΑΜΗΝΟ
ΙΑΕ	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
111	Η Αθηναϊκή δημοκρατία	Σ. ΚΑΡΑΜΟΥΤΣΟΥ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
112	Αρχαία Ελληνική Ιστορία: Από το τέλος του Πελοποννησιακού πολέμου έως την υποταγή της Αιγύπτου από τους Ρωμαίους (404-30 π.Χ.)	Κ. ΛΙΑΜΠΗ	Δ' (Υπ.)
114	Η αρχαία Ελληνική τυραννία από την Αρχαϊκή εποχή έως τους Ελληνιστικούς χρόνους	Σ. ΚΑΡΑΜΟΥΤΣΟΥ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
134	Οικονομική και νομισματική πολιτική των Σελευκιδών	Κ. ΛΙΑΜΠΗ	ΣΤ', Η' (Σ) (Επ. Υπ.)
ΕΠΙ	ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΗ		
151	Εισαγωγή στην αρχαία ελληνική Επιγραφική. Μεθοδολογία της έρευνας. Μελέτη επιγραφών	Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ	Δ' (Υπ.)
157	Όψεις του θρησκευτικού βίου των αρχαίων μέσα από τις επιγραφές	Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
ΙΡΩ	ΡΩΜΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
171	Εισαγωγή στην Ρωμαϊκή ιστορία	Ι. ΤΖΑΜΤΖΗΣ	Β' (Υπ.)
197	Η έννοια της <i>libertas</i> στην Ρωμαϊκή κοινωνία	Ι. ΤΖΑΜΤΖΗΣ	ΣΤ', Η' (Σ) (Επ.Υπ.)
ΙΒΥ	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
205	Οι σκοτεινοί χρόνοι Α' (610-843 μ.Χ.)	Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ	Δ', ΣΤ', Η' (Υπ.)
215	Οι Παλαιολόγοι χρόνοι (1261-1453)	Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ	Δ', ΣΤ', Η' (Υπ.)

217	Ιστορική Γεωγραφία του Βυζαντινού κράτους	Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ	ΣΤ', Η' (Σ) (Επ. Υπ.)
237	Βυζάντιο και Ιταλία	Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ	ΣΤ', Η' (Σ) (Επ. Υπ.)
*263	Ινδία και ο Ελληνικός κόσμος	Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.) Σ
261	Η άλωση της Κωνσταντινουπόλεως (1453)	Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ	ΣΤ', Η' (Σ) (Επ. Υπ.)
254	Βασιλεία και Ιερωσύνη. Σχέσεις Εκκλησίας και Κράτους στο Βυζάντιο	ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ	Δ', ΣΤ', Η' (Υπ.)
268	Η βυζαντινή Ιστορία από τις πηγές. Κράτος, κοινωνία και εκκλησία	ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ	ΣΤ', Η' (Σ) (Επ. Υπ.)
291	Εισαγωγή στην ιστορία των Αράβων	Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ	Δ', ΣΤ', Η', Πτ. (Υπ.)
298	Αραβική Ιστοριογραφία	Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ	ΣΤ', Η', Πτ. (Επ. Υπ.) Σ*
ΙΒΑ	ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
302 ✱	Εισαγωγή στις Βαλκανικές σπουδές	ΑΓΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	Β' (Υπ.)
314	Εκχριστιανισμός και αιρέσεις στη βαλκανική χερσόνησο το Μεσαίωνα	ΑΓΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ	ΣΤ', Η' (Σ) (Επ. Υπ.)
ΙΕΠ	ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
403	Η οικονομική εξέλιξη της Δυτικής Ευρώπης από τον 11° ως τον 15° αιώνα	ΕΛ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
406	Η πρώτη Σταυροφορία (1095-1147)	ΕΛ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)

ΙΒΑ 302 Εισαγωγή Βαλκ. σπουδών

ΔΗΜΟΥ

Β' Υ

ΙΒΑ 316 Ιστ. Βαλκ. χερσονήσου
(316) (1505-2005 δι.)

ΔΗΜΟΥ

ΣΤ', Η'
(Επ. Υπ.)

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΙΑΕ 111 Η ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ (Σ. ΚΑΡΑΜΟΥΤΣΟΥ)

Εξέλιξη και λειτουργία του Αθηναϊκού πολιτεύματος με βάση την Αριστοτελική *Ἀθηναίων Πολιτεία*, λόγους ρητόρων και έργα άλλων συγγραφέων, καθώς επίσης και σχετικές επιγραφές.

ΙΑΕ 112 ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ: ΑΠΟ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΟΤΑΓΗ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ (404-30 π.Χ.) (Κ. ΛΙΑΜΠΗ)

Στο μάθημα εξιστορούνται : Οι πολιτικές εξελίξεις που έμελλε να σηματοδοτήσουν τις ελληνικές πόλεις – τύπου κράτους, μετά τον Πελοποννησιακό πόλεμο, έως την επέκταση της επικυριαρχίας των Μακεδόνων. Οι χρόνοι του Αλεξάνδρου του Γ', η εκστρατεία του εναντίον των Περσών και η επακόλουθη δημιουργία οικουμενικού κράτους. Οι δραματικοί αγώνες των Διαδόχων, μετά τον θάνατό του, που επέφεραν τον οριστικό κερματισμό του κράτους του και την παγίωση των ελληνιστικών μοναρχιών. Οι αλληπάλληλες επεμβάσεις των Ρωμαίων στην Ελλάδα που τους επέτρεψαν κατ' αρχάς να γίνουν ρυθμιστές των πολιτικών εξελίξεων και κατόπιν, το 146 π.Χ., με την συντριβή της αντίστασης της Αχαϊκής Συμπολιτείας και την καταστροφή της Κορίνθου, να την υποτάξουν. Η επανάσταση του βασιλέως Μιθριδάτη του ΣΤ' του Πόντου εναντίον των Ρωμαίων. Τα γεγονότα έως το 30 π.Χ., οπότε υποτάχθηκε στους Ρωμαίους η τελευταία ελληνιστική μοναρχία, η Πτολεμαϊκή Αίγυπτος.

ΙΑΕ 114 Η ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΥΡΑΝΝΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ ΕΩΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ (Σ. ΚΑΡΑΜΟΥΤΣΟΥ)

Μελέτη της Ελληνικής τυραννίδος από την Αρχαϊκή εποχή έως τους Ελληνιστικούς χρόνους με βάση αντιπροσωπευτικά χωρία Λυρικών ποιητών, του Ηροδότου, Θουκυδίδη, Ξενοφώντα, Πλάτωνα, Αριστοτέλη, Διοδώρου, Πλούταρχου κ.α.

ΙΑΕ 134 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΣΕΛΕΥΚΙΔΩΝ (Σ) (Κ. ΛΙΑΜΠΗ)

Εξετάζεται, εισαγωγικά, η περιοδολογία της ιστορίας της Σελευκιδικής μοναρχίας από την σύμπτυξη έως την κατάλυσή της, η διοικητική οργάνωση, η οικονομία, η στάση των Σελευκιδών προς τους ξένους λαούς και η εξωτερική τους πολιτική. Σε ό,τι αφορά στην νομισματική τους πολιτική, οι Σελευκίδες εξέδωσαν χρυσά και αργυρά νομίσματα για πολεμικές χρηματοδοτήσεις, δημόσια έργα,

οικοδομικές εργασίες και εμπόριο μεγάλου βεληνεκούς. Διατήρησαν τον αττικό σταθμητικό κανόνα που είχε επιβληθεί από τον Αλέξανδρο τον Γ' και παράγαγαν πολυάριθμες εκδόσεις με υψηλή περιεκτικότητα σε χρυσό και άργυρο, με αποτέλεσμα την ευρεία κυκλοφορία τους σε ολόκληρη την λεκάνη της Μεσογείου. Παράλληλα προσέβαιναν σε αδιάλειπτη παραγωγή χαλκών για την εξυπηρέτηση των πολιτών σε μικρότερης κλίμακας καθημερινές συναλλαγές εντός της επιχώριας αγοράς.

Υποχρεωτικές εργασίες.

ΕΠΙ 151 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΗ. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ. ΜΕΛΕΤΗ ΕΠΙΓΡΑΦΩΝ (Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ)

Σύντομη παρουσίαση της ιστορίας της Επιγραφικής και των σχέσεών της με τις άλλες αρχαιογνωστικές επιστήμες (Φιλολογία, Ιστορία, Αρχαιολογία, Γλωσσολογία). Στοιχεία της φοινικικής γραφής. Επιγραφικά σύμβολα. Κριτική μελέτη των βασικότερων έργων της επιγραφικής βιβλιογραφίας: λεξικά, corpora, συλλογές επιγραφών.

Μελέτη επιγραφικών κειμένων διαφόρων ειδών, εποχών και περιοχών από τεχνικής (φορέας, γραφή κλπ.), ιστορικής, αρχαιολογικής, γλωσσικής, ανθρωπωνυμικής κλπ. άποψης. Ψηφίσματα (με έμφαση στην ανάλυση του αττικού ψηφίσματος), τιμητικές, αναθηματικές, επιτύμβιες επιγραφές, υπογραφές γλυπτών, κατάλογοι κλπ. (οι επιγραφές αλλάζουν).

Άσκήσεις στην μελέτη εκτύπων διαφόρων επιγραφών.

ΕΠΙ 157 ΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥ ΒΙΟΥ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ (Β. ΚΟΝΤΟΡΙΝΗ)

Δημόσιες και ιδιωτικές λατρείες. Εισαγωγή νέας λατρείας σε μια πόλη. Τέλεση της λατρείας : οι λιτανείες, οι πομπές, η θυσία, τρόποι θυσίας, είδος του θύματος. Το «προσωπικό» ενός ναού : ο ιερέας και άλλα μέλη του ιερατείου. Ίδρυση νέου ναού. Εγκαίνια ναού.

Το μάθημα προσφέρεται στους φοιτητές των εξαμήνων ΣΤ', Η' και Πτ. Ιστορικής και Αρχαιολογικής κατεύθυνσης του Τμήματος Ι.Α. και στους φοιτητές του τμήματος Φιλολογίας.

ΙΡΩ 171 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΡΩΜΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (Ι. ΤΖΑΜΤΖΗΣ)

Πηγές φιλολογικές και μνημειακές. Η θεώρηση της Ρωμαϊκής ιστορίας στην εποχή του διαφωτισμού. Ν. D. Fustel de Coulanges και Th. Mommsen. Οι μετέπειτα σχολές της ιστορικής έρευνας, η συμβολή της προσωπογραφίας και οι πλέον πρόσφατες τάσεις. Επισκόπηση των περιόδων της Ρωμαϊκής ιστορίας : Απαρχές και βασιλεία, respublica, αυτοκρατορία.

IPΩ 197 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ *LIBERTAS* ΣΤΗΝ ΡΩΜΑΪΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ (Σ)

(Ι. ΤΖΑΜΤΖΗΣ)

Ελεύθεροι και δούλοι. Η ελευθερία στο πλαίσιο της οικογένειας και της κοινωνίας. Ρωμαίοι και ξένοι ως βασιική διάκριση στο Ρωμαϊκό δίκαιο. Η συνάφεια μεταξύ Ρωμαϊκής «libertas» και Ελληνικής «ελευθερία».

Το σεμινάριο απευθύνεται σε περιορισμένο αριθμό φοιτητών του ΣΤ' και του Η' εξαμήνου. Απαιτείται στοιχειώδης κατανόηση της λατινικής και πολύ καλή γνώση τουλάχιστον μιας από τις παρακάτω ξένες γλώσσες : αγγλική, γαλλική, ιταλική, γερμανική. Η τελική εξέταση είναι προφορική και εκπονείται υποχρεωτικώς εργασία. Οι φοιτητές θα πρέπει να έλθουν σε συνεννόηση με τον διδάσκοντα πριν δηλώσουν το μάθημα.

IBY 205 ΟΙ ΣΚΟΤΕΙΝΟΙ ΧΡΟΝΟΙ Α' (610-843 μ.Χ) (Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ)

Με το μάθημα αυτό εξετάζεται και αναλύεται η περίοδος 610-843, κυρίως γνωστή ως περίοδος των σκοτεινών αιώνων και της εικονομαχίας. Επίσης κατά τη διάρκεια του μαθήματος θα εξεταστούν γεγονότα κοσμογονικής σημασίας, όπως η αραβική κατάκτηση και η εξάπλωση του Ισλάμ, καθώς και η δημιουργία της Δυτικής Αγίας Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας υπό τον Κάρολο τον Μέγα.

Κατά τη διεξαγωγή των εξετάσεων θα συμπεριληφθούν τόσο κριτικές ερωτήσεις όσο και σχολιασμός χαρακτηριστικών κειμένων.

IBY 215 ΟΙ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΕΙΟΙ ΧΡΟΝΟΙ (1261-1453) (Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ)

Στο μάθημα εξετάζεται η περίοδος των Παλαιολόγων από την ανάκτηση της Κωνσταντινουπόλεως (1261) μέχρι την οριστική άλωση της από τους Οθωμανούς (1453). Παρακολουθείται η σταδιακή, οικονομική και εδαφική, συρρίκνωση, οι εμφύλιες έριδες και η ραγδαία ανάπτυξη των Οθωμανών, οι Ενώσεις των Εκκλησιών και η δημιουργία των ενωτικών και ανθενωτικών. Εξετάζεται συγχρόνως η μεγάλη ακμή της παιδείας και ο ρόλος των βυζαντινών λογίων στη διάσωση της κλασικής κληρονομιάς.

IBY 217 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ (Σ)

(Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ)

Ιστορία της Γεωγραφίας στο Βυζάντιο. Η Βυζαντινή Οικουμένη. Διοικητική και εκκλησιαστική οργάνωση του Βυζαντίου. Πληθυσμός - δομημένος χώρος. Δρόμοι επικοινωνίας. Παραγωγή και εμπόριο.

IBY 237 ΒΥΖΑΝΤΙΟ ΚΑΙ ΙΤΑΛΙΑ (Σ) (Π. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ) (Σ)

Κατά τη διεξαγωγή του μαθήματος θα εξεταστούν οι σχέσεις Βυζαντίου και Ιταλίας από το 395 μέχρι και τα μέσα περίπου του 9^{ου} αιώνα. Θα γίνει ανάλυση των διαφορών επιπέδων και φάσεων, και θα καταβληθεί προσπάθεια για μια σφαιρική προσέγγιση των σχέσεων του Βυζαντίου, τόσο με τους Οστρογότθους όσο και με τους Λομβαρδούς, Φράγκους και τη Ρωμαϊκή Εκκλησία, μέσα από τις εργασίες των φοιτητών που θα δηλώσουν συμμετοχή.

IBY 263 ΙΝΔΙΑ ΚΑΙ Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ (Μ. ΚΟΡΔΩΣΗΣ)

Σχέσεις του ελληνικού κόσμου και της Ινδίας από την εποχή των Ελλήνων βασιλέων της Βακτρίας και της Ινδίας έως την εποχή της δυναστείας των Μακεδόνων: ιστορικά, γεωγραφικά και εμπορικές σχέσεις.

IBY 261 Η ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ (1453) (Σ)

(Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ)

Στο σεμινάριο, μέσα από τους τέσσερις Έλληνες ιστορικούς της αλώσεως, αλλά και άλλες σύγχρονες προς το γεγονός πηγές, μελετάται σε βάθος το συγκλονιστικό και μέγα αυτό γεγονός της αλώσεως της Κωνσταντινουπόλεως από τους Οθωμανούς. Οι φοιτητές, μελετώντας κυρίως τις πηγές αλλά και τη δευτερεύουσα βιβλιογραφία, συνθέτουν και παρουσιάζουν εξειδικευμένες στο θέμα εργασίες οι οποίες είναι απαλλακτικές. Ωστόσο, προτού δηλώσουν το μάθημα, πρέπει να έρθουν σε συνεννόηση με τον διδάσκοντα.

IBY 268 Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΗΓΕΣ. ΚΡΑΤΟΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑ (Σ) (ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ)

Ορισμός και διάκριση των πηγών της Βυζαντινής Ιστορίας. Βασικά μεθοδολογικά προβλήματα στη χρήση τους. Η ιστορική τους αξία. Το είδος των πληροφοριών που μας παρέχουν και η αξιοπιστία τους.

Προσφέρεται στα τμήματα Ι.Α., Φιλ. και ΦΠΨ.

IBY 254 ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΚΑΙ ΙΕΡΩΣΥΝΗ. ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΥΣ ΣΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ (ΧΡ. ΣΤΑΥΡΑΚΟΣ)

Αναγνώριση του Χριστιανισμού από το κράτος και οι πρώτες οικουμενικές σύνοδοι. Αιχαιανό σχίσμα και αιρέσεις. Ο πατριάρχης ως πολιτειακός παράγων, ο ρόλος του στην αναγόρευση και στέψη του αυτοκράτορα. Σημαντικές εκκλησιαστικές προσωπικότητες (Φώτιος, Νικόλαος Μυστικός,

κ.ά.). Διοίκηση της εκκλησίας και των μοναστηριών. Μοναστήρια και σχέσεις τους με την κεντρική εξουσία. Σχέσεις παλατιού με τον Πάπα. Σχίσμα.

Επίσης προσφέρεται σε Φιλ., ΦΠΨ.

IBY 291 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΡΑΒΩΝ (Ι. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ)

Εισαγωγικές παρατηρήσεις – ορισμοί. Η προϊσλαμική περίοδος και το φυλετικό σύστημα κοινωνικής οργάνωσης των Αράβων. Το πρόβλημα των πηγών της πρώιμης ισλαμικής περιόδου. Η ίδρυση της μουσουλμανικής κοινότητας και ο Προφήτης Μωάμεθ. Οι κατακτήσεις των Αράβων και η δημιουργία αυτοκρατορίας. Θεωρίες ερμηνείας των κατακτήσεων. Η ακμή και η πτώση της αραβικής δυναστείας των Ομαγιαδών. Η Αββασιδική επανάσταση. Το χαλιφάτο των Αββασιδών. Η διάσπαση του χαλιφάτου κατά τον 10ο αιώνα μ. Χ..

[Τμ. Ιστορίας & Αρχαιολογίας, Φιλολογίας, ΦΠΨ]

IBY 298 ΑΡΑΒΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ (Η. ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ)

Στο μάθημα θα εξεταστούν τα εξής θέματα: Εισαγωγικές παρατηρήσεις - έννοιες και ορισμοί: ιστορία και ιστοριογραφία· οι απαρχές και το πρόβλημα της γνησιότητας· διαίρεση σε περιόδους και χαρακτηριστικά· μέθοδοι, είδη και θέματα· συγκριτικά στοιχεία με τη βυζαντινή και συριακή ιστοριογραφία· αποτίμηση της αραβικής ιστοριογραφίας.

[Τμ. Ιστορίας & Αρχαιολογίας, Φιλολογίας, ΦΠΨ]

IBA 302 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

(ΑΓΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ)

Η ιστορία των λαών της Βαλκανικής χερσονήσου αποτέλεσε τον 20ο κυρίως αιώνα ένα ιδιαίτερο αντικείμενο της ιστορικής επιστήμης. Τα βασικά σημεία που θα εξεταστούν στο μάθημα αυτό είναι: α) Τα μεθοδολογικά ζητήματα που θέτουν οι βυζαντινές πηγές για τη μελέτη της ιστορίας των σλαβικών (Γιουγκοσλάβων, Βουλγάρων) και των άλλων λαών της Βαλκανικής (Ρουμάνων, Αλβανών, Τούρκων) και β) οι ιστοριογραφικές τάσεις που διατυπώθηκαν το 19ο και τον 20ο αιώνα από Βαλκάνιους, Ρώσους και Ευρωπαίους μελετητές σχετικά με την ιστορία, τον εθνικό χαρακτήρα και το ρόλο των Βαλκανικών λαών.

ΙΒΑ 314 ΕΚΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΙΡΕΣΕΙΣ ΣΤΗ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟ ΤΟ ΜΕΣΑΙΩΝΑ (Σ) (ΑΓΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ)

Ο εκχριστιανισμός της ανατολικής Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας αποτελεί ένα σύνθετο ιστορικό φαινόμενο. Σε ό,τι αφορά τη Βαλκανική χερσόνησο, παρατηρούνται κάποιες ιδιαιτερότητες, καθώς το παραδοσιακό παγανιστικό υπόβαθρο εμπλουτίστηκε από τις θρησκευτικές αντιλήψεις των σλάβων, πρωτοβουλάρχων κ.ά. Από αυτό το ιδιάζον μείγμα προέκυψε από το 10ο αι. ένας βαλκανικός τύπος του μανιχαϊσμού, η αίρεση του βογομιλισμού. Και τα δύο φαινόμενα, η εξάπλωση του χριστιανισμού και η ανάδυση του βογομιλισμού, μελετώνται μέσα από μεσαιωνικές πηγές.

ΙΕΠ 403 Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΑΠΟ ΤΟΝ 11^ο ΩΣ ΤΟ 15^ο ΑΙΩΝΑ (ΕΛ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ)

Οι σημαντικές αλλαγές του έτους 1000 στην οικονομία και το θεσμικό σύστημα. Η δημογραφική και οικονομική ανάπτυξη, στις πόλεις και την ύπαιθρο, από τον 11^ο ως τα τέλη του 13^{ου} αιώνα και η παράλληλη ενδυνάμωση των νέων πολιτικών σχηματισμών. Οι συνθήκες πληθυσμιακής πίεσης στα τέλη του 13^{ου} αιώνα και η «κρίση» στο πρώτο μισό του 14^{ου} αιώνα. Η παρατεταμένη δημογραφική κάμψη του Ύστερου Μεσαίωνα. Η διαρθρωτικές οικονομικές και θεσμικές αλλαγές ως συνέπεια των δραματικών δημογραφικών εξελίξεων: άνοδος του βιοτικού επιπέδου, παραγωγική διαφοροποίηση και εξειδίκευση, πολλαπλασιασμός των τοπικών και περιφερειακών αγορών, αύξηση του όγκου του εμπορίου. Η συμβολή της θεσμικής ανασυγκρότησης των ανερχομένων περιφερειακών ή εδαφικών κρατών. Το μάθημα δίνει ιδιαίτερη έμφαση στις σύγχρονες τάσεις της μεθοδολογίας και ιστοριογραφίας.

ΙΕΠ 406 Η ΠΡΩΤΗ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑ (1095 – 1147) (ΕΛ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ)

Προετοιμασία και ιδεολογικό υπόβαθρο στη Δύση: η έννοια του δίκαιου και ιερού πολέμου από τον Αυγουστίνο ως τον ενδέκατο αιώνα, η στάση της Δυτικής Εκκλησίας προς τον πόλεμο πριν και μετά την ίδρυση των Γερμανικών βασιλείων, η Εκκλησιαστική Μεταρρύθμιση, ο πάπας Γρηγόριος Ζ', ο καινοτόμος πάπας Ουρβανός Β'. Τα κοινωνικά και οικονομικά αίτια: αναζήτηση οικονομικής διεξόδου εκ μέρους της ανερχόμενης ευρωπαϊκής αριστοκρατίας ή προσωπική πορεία προς την άφεση αμαρτιών; Η εκστρατεία, οι συμμετέχοντες, οι πολεμικές τακτικές. Η εγκατάσταση των Δυτικών στην Ανατολική Μεσόγειο: οι πρώτοι Φραγκικοί οικισμοί στην Παλαιστίνη και η σχέση των εποίκων με τους αυτόχθονες Χριστιανούς και Μουσουλμάνους. Μακροπρόθεσμα αποτελέσματα για τις περιοχές όπου εγκαταστάθηκαν οι Σταυροφόροι, για τις σχέσεις Βυζαντίου και Δύσης, για την οικονομία και το εμπόριο στην Ανατολική Μεσόγειο. Μελέτη χαρακτηριστικών πηγών, αφηγηματικών και διπλωματικών.

Β. ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΚΩΔ	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ΕΞΑΜΗΝΟ
ΙΝΕ	ΝΕΩΤΕΡΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ		
361	Εισαγωγή στην Τουρκοκρατία και Βενετοκρατία. Πηγές και μεθοδολογία.	Γ. ΠΛΟΥΜΙΔΗΣ	Β' (Υπ.)
377	Ιστορική γεωγραφία του νεοελληνικού χώρου	Γ. ΠΛΟΥΜΙΔΗΣ	ΣΤ', Η' (Επ.Υπ.)
391	Νεοελληνικός Διαφωτισμός	Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	ΣΤ', Η' (Επ.Υπ.)
395	Οι μεταρρυθμίσεις στην Οθωμανική Αυτοκρατορία (18 ^{ος} - αρχές 20 ^{ού} αι.)	ΑΙΜ. ΘΕΜΟΠΟΥΛΟΥ	ΣΤ', Η' (Επ.Υπ.)
357	Ο Ελληνισμός της Κεντρικής και της Ανατολικής Ευρώπης (18 ^{ος} - αρχές 20 ^{ού} αι.)	Κ. ΠΑΝΑΓΟΥ	ΣΤ', Η' (Επ.Υπ.)
401	Ιστορία του ελληνικού εμφυλίου πολέμου, 1946 - 1949	Α.Δ. ΣΦΗΚΑΣ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
367	Οικονομική ιστορία της Μεταπολεμικής Ελλάδας	Α. ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΑΚΗ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
ΙΕΠ	ΝΕΩΤΕΡΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ		
422	Ο ευρωπαϊκός σοσιαλισμός του 19 ^{ου} αιώνα και η παρισινή Κομμούνια	Α. ΜΑΧΑΙΡΑ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)

*Οι διδάσκοντες και οι διδάσκουσες του Τομέα Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων διδάσκουν και στα σεμινάρια του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών: «Νεώτερη και σύγχρονη ελληνική κοινωνία: Ιστορία-Λαϊκός Πολιτισμός».

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

INE 361 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΒΕΝΕΤΟΚΡΑΤΙΑ. ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ (Γ. ΠΛΟΥΜΙΔΗΣ)

Παράλληλα με την ανάπτυξη της ιστορικής πορείας των ελληνικών πληθυσμών παρέχονται βασικά στοιχεία για τις βοηθητικές επιστήμες της ιστορίας.

INE 377 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ (Γ. ΠΛΟΥΜΙΔΗΣ)

Αναλύεται ο ευρύτερος γεωγραφικός χώρος της Ανατολικής Μεσογείου. Φροντιστηριακά αναλύονται οι χάρτες ως τεκμήρια της ιστορικής πληροφορίας.

INE 391 ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ (Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ)

Χρονική οριοθέτηση και εξέλιξη του Νεοελληνικού Διαφωτισμού στον ελληνόφωνο χώρο. Φορείς του Νεοελληνικού Διαφωτισμού (έμποροι και διανοούμενοι). Κυριότερες εκφράσεις του και οι αντιδράσεις των αντιφιλοσόφων. Τα σπουδαιότερα κέντρα του Νεοελληνικού Διαφωτισμού.

INE 395 ΟΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ (18^{ος} αρχές 20^{ου} αι.) (ΑΙΜ. ΘΕΜΟΠΟΥΛΟΥ)

Εξετάζονται οι προσπάθειες αναδιοργάνωσης και εκδυτικισμού στην Οθωμανική Αυτοκρατορία το 19^ο αιώνα, σε τομείς όπως της διοικητικής και στρατιωτικής οργάνωσης, της απονομής δικαιοσύνης, του συστήματος ιδιοκτησίας της γης και γενικότερα οικονομίας και παιδείας. Αναλύονται οι επιπτώσεις των μεταρρυθμίσεων στην οργάνωση των μη μουσουλμανικών πληθυσμών και γενικότερα οι κοινωνικές μεταβολές που παρατηρούνται στο β' μισό του 19ου αιώνα. Διερευνώνται επίσης τα ιδεολογικά ρεύματα και η ανάπτυξη της εθνικής ιδεολογίας στους μουσουλμανικούς πληθυσμούς.

**INE 357 Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ
ΕΥΡΩΠΗΣ (18^{ος} – αρχές 20^{ου} αι.) (Κ. ΠΑΝΑΓΟΥ)**

Οι ελληνικές κοινότητες της Αυστροουγγαρίας, των παραδουνάβιων ηγεμονιών, της Ρωσίας και της Σοβιετικής Ένωσης. Οικονομικές, εκπαιδευτικές και πολιτιστικές δραστηριότητες. Σχέσεις με τις χώρες εγκατάστασης και τον ελλαδικό χώρο.

**INE 401 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΜΦΥΛΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ, 1946- 1949
(Α.Δ. ΣΦΗΚΑΣ)**

Μετά από μια εισαγωγική διερεύνηση των προβλημάτων περιοδολόγησης και ερμηνείας που παρουσιάζει η ελληνική και η ευρωπαϊκή ιστορία της δεκαετίας του '40, εξετάζονται οι ακόλουθες ενότητες: Η ελληνική κοινωνία και οικονομία στη δεκαετία του '30. Ο πόλεμος και η Κατοχή: οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές επιπτώσεις. Η Αντίσταση: αίτια, οργανώσεις, στόχοι, συγκρούσεις. Η απελευθέρωση, ο βρετανικός παράγων και τα Δεκεμβριανά. Από τη Συμφωνία της Βάρκιζας ως τις εκλογές και το δημοψήφισμα του 1946. Οι αστικές δυνάμεις, 1946-1947. Το ΚΚΕ, 1946-1947. Οι Μεγάλες Δυνάμεις, 1946-1947. Η γενίκευση του εμφυλίου, 1947. Οι λεπτές εσωτερικές και εξωτερικές ισορροπίες του 1948. Η ήττα του ΚΚΕ και η λήξη του εμφυλίου. Οι συνέπειες του εμφυλίου.

**INE 367 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
(Λ. ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΑΚΗ)**

Εξετάζονται τα κύρια χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομικής ανάπτυξης μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Μετά από μια εισαγωγή στην οικονομία του πολέμου αναλύονται ζητήματα όπως το πρόβλημα του πληθωρισμού και οι απόπειρες νομισματικής αναπροσαρμογής, η βρετανική οικονομική ανάμιξη στην Ελλάδα, η αμερικανική οικονομική βοήθεια και η ένταξη της χώρας στο σχέδιο Μάρσαλ, η έλευση του ξένου κεφαλαίου, η διαμόρφωση του μεταπολεμικού μοντέλου εκβιομηχάνισης, το πρόβλημα του ισοζυγίου πληρωμών, η έντονη αστικοποίηση και η άνθηση της οικοδομής, η τουριστική ανάπτυξη, η σύνδεση της Ελλάδας με την ΕΟΚ (1960), η μαζική αγροτική έξοδος, η μετανάστευση, οι εργασιακές σχέσεις καθώς και τα πρώτα συμπτώματα της διεθνούς ενεργειακής κρίσης στην ελληνική οικονομία (1973).

ΙΕΠ 422 Ο ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ ΤΟΥ 19^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ ΚΑΙ Η ΠΑΡΙΣΙΝΗ ΚΟΜΜΟΥΝΑ (Α. ΜΑΧΑΙΡΑ)

Εξετάζεται η σοσιαλιστική σκέψη των αρχών του 19^{ου} αιώνα μέσα από τα έργα στοχαστών όπως ο R. Owen, οι σαινσιμονιστές, ο Charles Fourier, σε μια περίοδο που ο σοσιαλισμός διακρινόταν από τις άλλες θεωρίες χάρη στην ανεπιφύλακτη αποδοχή της βιομηχανικής επανάστασης και του βιομηχανισμού. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στις επαναστάσεις του 1848 που αποτέλεσαν την έναρξη μιας περιόδου κυριαρχίας του δημοκρατικού εθνικισμού στην ευρωπαϊκή σκηνή εμφάνισης του προλεταριάτου στο επίκεντρο των κοινωνικών κινήμάτων. Η παράδοση ολοκληρώνεται με την παρισινή Κομμούνα του 1871 που αντιμετωπίζεται τόσο ως σοσιαλιστική επανάσταση (το κλείσιμο της περιόδου που άρχισε το 1848), όσο και ως εκδήλωση του δημοκρατικού εθνικισμού στο βαθμό που η εξέγερση του Παρισιού ήταν αντίδραση στη συνθηκολόγηση μετά το γαλλοπρωσικό πόλεμο.

Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΚΩΔ	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ΕΞΑΜΗΝΟ
ΑΠΡ	ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ		
578	Το Αιγαίο πριν από τη δεύτερη χιλιετία π.Χ.	Ι. ΛΩΛΟΣ	Δ' (Υ)
580	Ενάλεια Προϊστορική Αρχαιολογία. Ναυσιπλοΐα, Επικοινωνία και θαλάσσιο Εμπόριο	Ι. ΛΩΛΟΣ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
541	Κυπριακός πολιτισμός. Αρχιτεκτονική οικισμών – ανακτόρων. Ταφικά έθιμα	Σ. ΚΟΝΤΟΡΛΗ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
577	Αρχιτεκτονική τάφων και ταφικά έθιμα του Αιγαιακού χώρου	Σ. ΚΟΝΤΟΡΛΗ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
509	Ιστορία της Ευρωπαϊκής προϊστορίας	Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
585	Παλαιολιθικές κοινωνίες της Ευρώπης	Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
ΑΚΛ	ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ		
602	Κλασική Τέχνη (γενική επισκόπηση)	Β. ΠΑΠΠΑ	Δ' (Υ)
636	Ζωγραφική - Ψηφιδωτά των ελληνιστικών χρόνων	Α. ΤΡΙΑΝΤΗ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
683	Εικονιστική Πλαστική	Α. ΤΡΙΑΝΤΗ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
686	Κεραμική – Αγγειογραφία (γενική επισκόπηση)	Χ. ΤΖΟΥΒΑΡΑ-ΣΟΥΛΗ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
692α	Θέματα τεχνικής: Κεραμική και σχήματα αρχαίων ελληνικών αγγείων και ιστοριών χρόνων	Χ. ΤΖΟΥΒΑΡΑ-ΣΟΥΛΗ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
607	Αρχιτεκτονική (γενική επισκόπηση)	Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)

616	Ναϊκή αρχιτεκτονική της αρχαϊκής περιόδου	Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
630	Κλασική Τέχνη 5ος-4ος αι. π.Χ.	Β. ΠΑΠΠΑ	ΣΤ' Η' (Επ. Υπ.) μόνο Ιστορικό
ΑΒΥ	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ		
701	Εισαγωγή στη βυζαντινή αρχαιολογία και τέχνη	ΑΓΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΑΔ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ (Η-Θ)	(Α-1) Β' (Υ)
705	Εισαγωγή στην παλαιοχριστιανική και βυζαντινή μνημειακή ζωγραφική.	Ν. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ	Δ' (Υ)
745*	Μεταβυζαντινές φορητές εικόνες 16 ^{ος} -18 ^{ος} αι.	Ν. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
743	Μεταβυζαντινές φορητές εικόνες, 15 ^{ος} αι.	ΑΓΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
751	Βυζαντινά εικονογραφημένα χειρόγραφα II.	ΑΔ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)
	ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΕΩΤΕΡΗΣ ΤΕΧΝΗΣ		
804	Εισαγωγή στην Ιστορία και Θεωρία της Τέχνης.	ΚΟΣΜΑΔΑΚΗ (Η-Θ) Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ (Α-1)	Β' (Υ)
817	Επισκόπηση της ευρωπαϊκής τέχνης από τα τέλη του 18ου αιώνα έως και τα τέλη του 19ου αιώνα	ΚΟΣΜΑΔΑΚΗ (407/86)	Δ' (Υ)
805	Η Γενιά του τριάντα	Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ	ΣΤ', Η' (Επ. Υπ.)

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

Α' ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΑΠΡ 578 **ΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ 2^Η ΧΙΛΙΕΤΙΑ Π.Χ.** (Γ. ΛΩΛΟΣ)

ΑΠΡ 580 **ΕΝΑΛΙΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ. ΝΑΥΣΙΠΛΟΪΑ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟ** (Γ. ΛΩΛΟΣ)

ΑΠΡ 541 **ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΟΙΚΙΣΜΩΝ – ΑΝΑΚΤΟΡΩΝ. ΤΑΦΙΚΑ ΕΘΙΜΑ** (ΣΠ. ΚΟΝΤΟΡΛΗ)

ΑΠΡ 577 **ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΑΦΩΝ ΚΑΙ ΤΑΦΙΚΑ ΕΘΙΜΑ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΑΚΟΥ ΧΩΡΟΥ** (ΣΠ. ΚΟΝΤΟΡΛΗ)

Το μάθημα αναφέρεται στην αρχιτεκτονική (τρόπος ανασκαφής, τύποι τάφων - εξέλιξη - καταγωγή - επιδράσεις) των διαφόρων τύπων τάφων και στα τιφικά έθιμα (κήδευση, κτέριση, επιδράσεις- κοινωνική διάρθρωση κ.ά.) των περιοχών του προϊστορικού Αιγαϊακού χώρου.

ΑΠΡ 509 **ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑΣ** (Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ)

ΑΠΡ 585 **ΠΑΛΑΙΟΛΙΘΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ** (Μ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ)

Η απώτερη Ευρωπαϊκή 'προϊστορία έχει γίνει πάλι, τις τελευταίες δύο δεκαετίες, ένας ενδιαφέρων και ακμαίος επιστημονικός χώρος, χάρη σε νέα ευρήματα, στην εφαρμογή νέων μεθόδων, και σε νέα ερευνητικά προβλήματα (π.χ. το θέμα της εξαφάνισης των Νεάντερταλ και του εποικισμού της ηπείρου από ανατομικά σύγχρονους ανθρώπους, και το θέμα της μετάβασης από τη Μέση στην Ανώτερη Παλαιολιθική). Το μάθημα καλύπτει όλα αυτά τα θέματα μέσα στο χρονικό πλαίσιο των 500.000 περίπου χρόνων της Παλαιολιθικής της Ευρώπης.

Β' ΚΛΑΣΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ**ΑΚΛ 602 ΚΛΑΣΙΚΗ ΤΕΧΝΗ (ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ) (Β. ΠΑΠΠΑ)**

Ιστορία της έρευνας. Ορολογία. Το πρόβλημα των πρωτοτύπων και των αντιγράφων. Η δημιουργία της κλασικής μορφής και τα γνωρίσματα της κλασικής τέχνης προσεγγίζονται: α) με τη μελέτη αντιπροσωπευτικών έργων γλυπτικής, ζωγραφικής, αγγειογραφίας, αρχιτεκτονικής και β) με την εξέταση των σχετικών κειμένων από την ελληνική και λατινική γραμματεία.

ΑΚΛ 636 ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΓΛΥΠΤΑ ΤΩΝ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

(Α. ΤΡΙΑΝΤΗ)

ΑΚΛ 683 ΕΙΚΟΝΙΣΤΙΚΗ ΠΛΑΣΤΙΚΗ (Α. ΤΡΙΑΝΤΗ)**ΑΚΛ 686 ΚΕΡΑΜΙΚΗ – ΑΓΓΕΙΟΓΡΑΦΙΑ (ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ)**

(ΧΡ. ΤΖΟΥΒΑΡΑ - ΣΟΥΛΗ)

Διαγράφεται η εξέλιξη της ελληνικής Αγγειογραφίας κατά τους ιστορικούς χρόνους. Μέσα στη χρονική αυτή περίοδο από το 1050 π.Χ. μέχρι και τον 1ο αι. π.Χ. πολλά εργαστήρια κεραμικής έδωσαν δείγματα της δραστηριότητάς τους και της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας τους.

Ο μεγάλος αριθμός των σωζόμενων γραπτών αγγείων, ιδιαίτερα των αττικών, σε συνδυασμό με τα θέματα που τα διακοσμούν, εμπνευσμένα τόσο από τον κόσμο του μύθου όσο και από την καθημερινή ζωή, δίνει τη δυνατότητα να προσεγγίσουμε και να γνωρίσουμε καλύτερα πολλές πτυχές του αρχαίου ελληνικού βίου, θρησκευτικού, δημόσιου ή ιδιωτικού.

Αναφερόμενοι στην πορεία της αρχαίας ελληνικής Αγγειογραφίας από τη διακόσμηση του φυσικού κόσμου τη μυκηναϊκή εποχή, στη σχηματοποιημένη απόδοσή του και από την απεικόνιση των φανταστικών όντων της Ανατολής στην επικράτηση της ανθρώπινης μορφής, σκιαγραφούμε την την εξέλιξη της αρχαίας Ελληνικής Τέχνης.

ΑΚΛ 692 ΘΕΜΑΤΑ ΤΕΧΝΙΚΗΣ: ΚΕΡΑΜΙΚΗ ΚΑΙ ΣΧΗΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΓΓΕΙΩΝ ΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

(Χ. ΤΖΟΥΒΑΡΑ – ΣΟΥΛΗ)

Ένας από τους βασικότερους τομείς της Αρχαίας Ελληνικής Τέχνης είναι η Κεραμική. Η γνώση των τεχνικών κατασκευής και της διακόσμησης των αγγείων αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την πληρέστερη κατανόηση της Αγγειογραφίας.

Οι αρχαίοι Έλληνες κεραμείς είχαν δημιουργήσει μία μεγάλη ποικιλία σχημάτων, με κύριο σκοπό να εξυπηρετήσουν καλύτερα πρακτικές ανάγκες της καθημερινής ζωής. Ποτέ όμως δεν παραμέλησαν και την αισθητική εμφάνιση των δημιουργημάτων τους και συνδύαζαν τη χρηστικότητα με τη μορφική κομψότητα των αγγείων τους.

Πολλές φορές τα αρχαία ελληνικά αγγεία, ως σχήματα, στέκονται με αξιώσεις δίπλα στις ανθρωποειδείς δημιουργίες της πλαστικής χωρίς να υστερούν σε μέγεθος, αρμονία, συμμετρία και ζωντάνια.

ΑΚΛ 607 **ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ (ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ)** (Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ)

Θα προηγηθεί σύντομη επισκόπηση ορισμένων βασικών θεμάτων της αρχαίας ελληνικής αρχιτεκτονικής, όπως ορισμός της αρχιτεκτονικής, γενικές παρατηρήσεις - τι είναι ναός, η έννοια της κλίμακας, η έννοια του ωραίου, φέροντα και φερόμενα στοιχεία και οι αναλογικές σχέσεις μεταξύ τους, του το θέμα του χώρου και η ένταξη του ναού σ' αυτόν, κ.ά. - τα υλικά δομής, οι μέθοδοι εξόρυξης και μεταφοράς, τα συστήματα τοιχοποιίας, οι τύποι, τα μέρη και οι ρυθμοί του αρχαίου ελληνικού ναού, η κεράμωση της στέγης, η διακόσμηση των κτηρίων, η αρχιτεκτονική πλαστική κ.ά.

Θα επιχειρηθεί επίσης η αναγνώριση και η εμπέδωση των παραπάνω θεμάτων "κατά χώραν" με επιτόπιες επισκέψεις στις πιο προσιτές αρχαιολογικές θέσεις και μνημεία της Ηπείρου.

ΑΚΛ 616 **ΝΑΪΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΪΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ**

(Α. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ)

Μετά από μία συνοπτική γενική ενημέρωση για τις κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες της αρχαϊκής περιόδου και τις μορφές και τα στοιχεία κατασκευής των ναών αυτής της εποχής, ακολουθεί η αναλυτική εξέταση των σημαντικότερων ναών της κυρίως Ελλάδας κατά τον 7ο και 6ο αι. π.Χ.

ΑΚΛ 630 **ΚΛΑΣΙΚΗ ΤΕΧΝΗ 5^{ος} - 4^{ος} ΑΙ. Π.Χ.** (Β. ΠΑΠΠΑ)

Οι πολιτικές και πνευματικές ανακατατάξεις στην Αθήνα και τον υπόλοιπο ελληνικό κόσμο και η δημιουργία της κλασικής τέχνης προσεγγίζονται με την αναλυτική μελέτη της τέχνης των χρόνων της "πεντηκονταετίας" και την οικοδομική/καλλιτεχνική δραστηριότητα του αθηναϊκού κράτους.

Επιπρόσθετα εξετάζεται ο απόηχος την κλασικής τέχνης στον 4ο αιώνα με την παρακμή της ελληνικής πόλεως και την εξάπλωση του ελληνισμού στην Ανατολή.

Γ' ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ABY 701 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

(Α. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ – Μ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ)

ABY 705 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΝΗΜΕΙΑΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ (Ν. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ)

Χαρακτήρας της μνημειακής ζωγραφικής στο Βυζάντιο. Τεχνικές, εικονογραφία, εικονογραφικό πρόγραμμα, τεχνοτροπία.

Παρουσίαση συνόλων μνημειακής ζωγραφικής από την παλαιοχριστιανική περίοδο (θέματα, νέα τεχνοτροπία), την Εικονομαχία (απεικονικές διακοσμήσεις), τη μεσοβυζαντινή περίοδο (εικονογραφικό πρόγραμμα, τεχνοτροπικά ρεύματα), την ύστερη βυζαντινή περίοδο, (καλλιτεχνικά κέντρα, Σχολές).

ABY 745 ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΦΟΡΗΤΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ 16^{ΟΣ} – 18^{ΟΣ} ΑΙΩΝΑΣ

(Ν. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ)

ABY 743 ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΦΟΡΗΤΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ 15^{ΟΣ} ΑΙ.

(ΑΙΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ)

Εξετάζεται η ζωγραφική εικόνων στην Κρήτη από τα μέσα του 15ου έως τον 16ο αιώνα.

Προηγείται το ιστορικό πλαίσιο της περιόδου και η αξιολόγηση των αρχειακών πηγών. Σχολιάζονται αλλαγές στη διαδικασία της καλλιτεχνικής παραγωγής, στην εικονογραφία και τεχνοτροπία. Παρουσιάζονται αναλυτικά οι μεγάλοι ζωγράφοι και το έργο τους.

ABY 751 ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ II

(Μ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ)

Παρουσιάζονται εικονογραφημένα χειρόγραφα από τον 11ο έως τον 15ο αιώνα. Εργαστήρια και κέντρα παραγωγής κατά τον 11ο και 12ο αι. Λειτουργικά βιβλία: Ευαγγελιστάρια- Το λεγόμενο διακοσμητικό στυλ - Η περίοδος της λατινικής κατάκτησης - Παλαιολόγιοι χρόνοι.

Δ' ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΤΕΡΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

INT 804 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ (Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ)

Σκοπός του μαθήματος είναι η δημιουργία προϋποθέσεων για την έρευνα, την ερμηνεία και την ουσιαστική προσέγγιση της καλλιτεχνικής δημιουργίας. Εξετάζονται: Διαίρεση των τεχνών από Αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Αντικείμενο της ιστορίας της τέχνης και καλλιτεχνικά είδη. Περίοδοι της ιστορίας της τέχνης. Βασικά καλλιτεχνικά ρεύματα. Θεμελιώδεις έννοιες της ιστορίας της τέχνης. Γενική αναδρομή στις καταβολές της ιστορίας της τέχνης ως επιστήμης. Νύξεις στη θεωρία της τέχνης Μέθοδοι που αναπτύχθηκαν και εφαρμόζονται. "Εργαλεία" του ιστορικού της τέχνης. Προβάλλονται φωτεινές διαφάνειες και χρησιμοποιούνται θεμελιώδη ιστορικά και θεωρητικά κείμενα.

INT 817 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΑΠΟ ΤΑ ΤΕΛΗ ΤΟΥ 18^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ ΕΩΣ ΚΑΙ ΤΑ ΤΕΛΗ ΤΟΥ 19^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ

Ως συνέχεια της ύλης του χειμερινού εξαμήνου, θα εξετάσουμε τους παράγοντες διαμόρφωσης και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του Κλασικισμού, του Ρομαντισμού, του Ρεαλισμού, των υπαιθριστικών ομάδων, του εμπρεσιονισμού και των μετεμπρεσιονιστικών τάσεων, του συμβολισμού και της Art nouveau. Θα εξετάσουμε επίσης την επίδραση που άσκησε η φωτογραφία στις εικαστικές τέχνες, τη λεγόμενη "αρχιτεκτονική των Μηχανικών" και τον ιστορισμό. Η παρουσίαση των ρευμάτων θα γίνεται μέσα από επιλεγμένα παραδείγματα κορυφαίων δημιουργών, ζωγράφων, γλυπτών, αρχιτεκτόνων και με αναφορές στη σύγχρονή τους νεοΕλληνική τέχνη.

INT 805 ΘΕΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ: Η ΓΕΝΙΑ ΤΟΥ ΤΡΙΑΝΤΑ (Θ. ΜΑΡΚΑΤΟΥ)

Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές κάτω από ποιες προϋποθέσεις η ελληνική Τέχνη στον Μεσοπόλεμο απέκτησε εθνικά διακριτά χαρακτηριστικά και πως άρχισε να συμπορεύεται, και όχι να μιμείται, με την ευρωπαϊκή τέχνη.

Μετά από έναν αιώνα ελεύθερου βίου, πολλές ιστορικές περιπέτειες και πνευματικές διεργασίες, η ελληνική κοινωνία έχει διαμορφώσει δική της φυσιογνωμία, γεγονός που αντανακλάται και στην τέχνη. Το αίτημα της "ελληνικότητας" προβάλλεται από τη γενιά των καλλιτεχνών που εμφανίστηκαν τη δεκαετία του Τριάντα (1930). Στόχος τους ήταν να διαμορφώσουν μια αυθεντική ελληνική τέχνη που να συνδυάζει στοιχεία από την ελληνική παράδοση όλων των ιστορικών

περιόδων με τα σύγχρονα ευρωπαϊκά καλλιτεχνικά κινήματα. Έτσι άρχισε η συμπόρευση της ελληνικής τέχνης με την ευρωπαϊκή που ολοκληρώθηκε μετά το 1945.

Θα εξεταστεί το έργο των σημαντικότερων ζωγράφων σε συνδυασμό με τις θεωρητικές τους απόψεις, όπως αυτές εκφράζονται μέσα από τα περιοδικά **"20ος αιώνας"**, **Τρίτο Μάτι**, **Τέχνη** και από τα κείμενα που γράφτηκαν για να υποστηριχθεί ο Γεράσιμος Στέρικς, που αντιμετώπισε την αρνητική (εικονογραφικό πρόγραμμα, τεχνοτροπικά ρεύματα), την ύστερη βυζαντινή περίοδο, κριτική του Ζ. Παπαντωνίου.

Προβάλλονται φωτεινές διαφάνειες και χρησιμοποιούνται ιστορικά και θεωρητικά κείμενα. κέντρα, Σχολές).

Δ. ΤΟΜΕΑΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΚΩΔ ΛΑΟ	ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΔΑΣΚΩΝ	ΕΞΑΜΗΝΟ
467* ✓	Οι λειτουργίες και οι κοινωνικές διαστάσεις των δημοτικών τραγουδιών	Κ. ΤΣΑΓΓΑΛΑΣ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
468	Περιεχόμενο και δομή των δημοτικών τραγουδιών	Κ. ΤΣΑΓΓΑΛΑΣ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
485	Παραδοσιακή κοινωνία της Τουρκοκρατίας. Η προβιομηχανική πόλη.	Β. ΡΟΚΟΥ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
486* ✓	Παραδοσιακή κοινωνία της Τουρκοκρατίας. Η οικογένεια στην ιστορικότητά της.	Β. ΡΟΚΟΥ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
492* ✓	Το Λαογραφικό-Εθνογραφικό Μουσείο. Οι θεωρίες και οι μέθοδοι προσέγγισης.	Κ. ΜΠΑΔΑ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
494* ✓	Αγροτική κοινωνία και πολιτισμός	Κ. ΜΠΑΔΑ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
454* ✓	Ο χώρος και ο χρόνος στην παραδοσιακή και τη σύγχρονη κοινωνία	Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
496	Έθνη, εθνότητες, εθνικές ταυτότητες. Η περίπτωση των Βαλκανίων.	Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
482* ✓	Οι παραστάσεις του θανάτου στο λαϊκό πολιτισμό	Ε. ΝΤΑΤΣΗ-ΔΑΛΛΑ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
498	Κωμικός λαϊκός πολιτισμός	Ε. ΝΤΑΤΣΗ-ΔΑΛΛΑ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
456	Η ιστορική διαδρομή της ελληνικής ενδυμασίας. Μορφολογία και κοινωνική λειτουργία.	Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ΖΑΧΟΥ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)
464	Το ευρωπαϊκό κοστούμι από το μεσαίωνα ως τον εικοστό αιώνα (στην καθημερινή ζωή και την Τέχνη).	Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ΖΑΧΟΥ	Στ', Η' (Επ. Υπ.)

Υπεκρ/κω
25/4/14

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΛΑΟ 467 ΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ

ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΤΡΑΓΟΥΔΙΩΝ (Κ. ΤΣΑΓΓΑΛΑΣ)

Γενικά εξετάζεται εδώ ο κοινωνικός ρόλος του δημοτικού τραγουδιού, το οποίο αντιμετωπίζεται όχι πια ως κείμενο-περιεχόμενο αλλά ως ένα ζωντανό κομμάτι από τη ζωή των ανθρώπων. Πίσω από το τραγούδι υπάρχει (και μελετάται) ο άνθρωπος ως δημιουργός, ως φορέας, που με το τραγούδι στέλνει ένα μήνυμα αλλά και ο άνθρωπος-αποδέκτης του μηνύματος. Μελετώνται οι άγραφοι εκείνοι κανόνες της κοινότητας που ρυθμίζουν άλλοτε αυστηρά και άλλοτε με κάποια ελαστικότητα τη ζωή και λειτουργία των τραγουδιών στα πλαίσια της κοινότητας (που λαμβάνεται ως μονάδα έρευνας για το δημοτικό τραγούδι), όπως ρυθμίζουν και τη ζωή των φορέων τους από τη γέννηση ως το θάνατό τους, από την κούνια ως τον τάφο τους. Εισαγωγικά αναλύεται με παραδείγματα ο τρόπος δημιουργίας δημοτικών τραγουδιών από τους τραγουδιστές παλιότερα (στους χρόνους ακμής κυρίως του δημοτικού τραγουδιού) και δίνεται ένας ορισμός του δημοτικού τραγουδιού, ο οποίος προκύπτει από τις παραπάνω αναλύσεις. Γίνεται στη συνέχεια λόγος για την εποχή ακμής και για τους λόγους ακμής του δημοτικού τραγουδιού (Τουρκοκρατία. Ακμή μνημονικής παράδοσης), καθώς για τις ως τώρα έρευνες των δημοτικών τραγουδιών και για τα κενά αυτών των ερευνών. Γίνεται διάκριση των τραγουδιών με βάση τους φορείς τους και την κοινωνική ομάδα ή κατάσταση ή τάξη κ.τ.ό. όπου αυτοί ανήκουν. (Τραγούδια ανδρικά, γυναικεία, κοινά, των μικρών παιδιών, κοριτσιών κ.τ.λ.). Επεξηγούνται οι έννοιες "λειτουργία" και "πλήρης λειτουργία" των δημοτικών τραγουδιών και εξετάζονται οι "κύριες" αλλά και οι "δευτερεύουσες" (ειδικές) λειτουργίες των τραγουδιών στα πλαίσια των "κύκλων τραγουδιών" καθώς και το φαινόμενο της "πολυλειτουργικότητάς" τους, επίσης θέματα που έχουν σχέση με τον τόπο-χώρο εκτέλεσης (τραγουδήματος) των τραγουδιών, το χρόνο και τον τρόπο εκτέλεσής τους καθώς και με το πραγματικό ή υποτιθέμενο ακροατήριο (τους αποδέκτες του μηνύματος-τραγουδιού). Επίσης εξετάζονται άλλα ειδικότερα θέματα που σχετίζονται με τις υποδιαιρέσεις των τραγουδιών στα πλαίσια των "κύκλων", με τους "κύκλους χωριών" (συστάδες χωριών με όμοιες περίπου εκδηλώσεις) και με τους άγραφους κανόνες της κοινότητας για την ή τις λειτουργίες των τραγουδιών, με την "κινητικότητα" των τραγουδιών, που περνούν (μεταλαμπαδεύονται, μεταφτυούνται) από τον ένα κύκλο τραγουδιών στον άλλο, με τη σχέση δημοτικού τραγουδιού- κοινωνικής οργάνωσης, με τις εναλλακτικές σχέσεις των "κύκλων τραγουδιών" μέσα στην κοινότητα κ.τ.λ.

ΛΑΟ 468 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΤΡΑΓΟΥΔΙΩΝ

(Κ. ΤΣΑΓΓΑΛΑΣ)

Μετά από μια εισαγωγή σχετικά με τις ως τώρα έρευνες με θέμα το δημοτικό τραγούδι, για τις παλιότερες εκδόσεις, για τις "συλλογές" και "εκλογές" δημοτικών τραγουδιών, για τα μεθοδικά σφάλματα των εκδοτών, όπως εκείνα του Ν. Πολίτη στις "εκλογές από τα τραγούδια του ελληνικού λαού" κ.ά., γίνεται λόγος για τις μεθόδους κατάταξης των δημοτικών τραγουδιών και για τις διάφορες κατηγορίες στις οποίες διέκριναν ως τώρα τα τραγούδια οι διάφοροι ερευνητές καθώς και για τα μειονεκτήματα αυτών των διακρίσεων με μεικτή βάση (περιεχόμενο και περιστάσεις). Στη συνέχεια επιχειρείται μια διάκριση με βάση το περιεχόμενο, στην οποία την πρώτη θέση έχουν τα τραγούδια με αφηγηματικό περιεχόμενο (ακριτικά, παραλογές, ιστορικά, κλέφτικα, εδώ εντάσσονται και τα ληστρικά και τα τραγούδια της φυλακής) και ακολουθούν τα άλλα τραγούδια που σχετίζονται ως προς το περιεχόμενό τους πιο άμεσα με τη θρησκευτική, κοινωνική και οικογενειακή ζωή, όπως είναι τα λατρευτικά, ερωτικά, του γάμου, της ξενιτειάς, τα νανουρίσματα και ταχταρίσματα, τα μοιρολόγια, τα γνωμικά και σατιρικά τραγούδια. Ερευνάται χωριστά ως προς το περιεχόμενο καθεμιά από τις παραπάνω κατηγορίες καθώς και το φαινόμενο των συμφυρμών μοτίβων της ίδιας κατηγορίας τραγουδιών (π.χ. μοτίβων ακριτικών τραγουδιών) ή διαφορετικών κατηγοριών όπως π.χ. είναι οι συμφυρμοί ακριτικών τραγουδιών (ή μοτίβων τους) με παραλογές ή ακριτικών με κλέφτικα κ.τ.λ. Όλα τα παραπάνω εμπεδώνονται με παραδείγματα από προσωπικές έρευνες και από τη σχετική βιβλιογραφία αλλά και με ηχογραφημένα παραδείγματα (ακουσμάτα). Εξετάζεται επίσης η δομή των δημοτικών τραγουδιών, οι στερεότυποι στίχοι τους (ιδιαίτερα οι εισαγωγικοί), τα μέτρα των δημοτικών τραγουδιών, ο ρόλος των "τσακισμάτων" στη διάσπαση του δεκαπεντασύλλαβου στίχου των δημοτικών τραγουδιών, η αρχή της ισομετρίας και οι ψευδοδιασκελισμοί στα δημοτικά τραγούδια, αντιμετωπίζονται τα προβλήματα της απομαγνητοφώνησης, της διάκρισης του στίχου από τα τσακίσματα, της απόδοσης ιδιωματικών τύπων, λέξεων κ.τ.λ.

ΛΑΟ 485 ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ.

Η ΠΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΟΛΗ (Β. ΡΟΚΟΥ)

Η παραδοσιακή πόλη κατά την περίοδο της οθωμανικής κατάκτησης (15ος- 20ος αι.). Η μετάβαση από την προβιομηχανική στην πρωτοβιομηχανική κοινωνία. Η ανάπτυξη σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο και τις συνθήκες της εποχής και η οργάνωση του πληθυσμού σύμφωνα με τη συμπληρωματικότητα των δραστηριοτήτων του αγροτικού κόσμου. Τεχνικές και εργαστήρια μεταποίησης.

ΛΑΟ 486 ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ. Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ (Β. ΡΟΚΟΥ)

Η συζήτηση για την αναπαραγωγή της κοινωνίας. Η οικογένεια ως τομέας έρευνας και κριτικής. Η εθνολογική εμπειρία, η ανθρωπολογική μέθοδος, η ιστορική προσέγγιση. Η ανάγνωση των δομών και των διαδικασιών μετασχηματισμού της οικογένειας. Η μετάβαση της οικογένειας από την παραδοσιακή στη μοντέρνα.

ΛΑΟ 492 ΤΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ-ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ. ΟΙ ΘΕΩΡΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ (Κ. ΜΠΑΔΑ)

Η Ιστορία του Μουσείου. Το Μουσείο ως πολιτισμικός και πολιτιστικός θεσμός. Ως τόπος αναπαραστάσεων της ιστορίας και της συλλογικής μνήμης. Διαδικασίες κατασκευής και παραγωγής τους. Ιδεολογικές συνιστώσες του και οι σχέσεις εξουσίας. Κριτική θεώρηση της θεωρίας και της μεθόδου έκθεσης του υλικού. Το Μουσείο ως τόπος τεκμηρίωσης του ιστορικού παρελθόντος ή ως πρακτική πολιτισμικού αυτοπροσδιορισμού: οι τρόποι συλλογής, συντήρησης και έκθεσης της πολιτισμικής δημιουργίας στο Λαογραφικό/ Εθνογραφικό Μουσείο. Η μελέτη του άλλου. Η πρακτική και η ρητορική συγκρότησης της πολιτισμικής ταυτότητας των ομάδων, των τάξεων, της εθνότητας. Τα Λαογραφικά/ Εθνογραφικά Μουσεία στην Ελλάδα και στην Ευρώπη. Η πολιτισμική τους σημασία. Ο ρόλος των Λαογραφικών Μουσείων στα πλαίσια της ενωμένης Ευρώπης: α) Προς μια ταυτότητα των περιφερειών; Μέθοδος και στόχοι οργάνωσης ενός τοπικού λαογραφικού/ εθνογραφικού μουσείου. β) Προς μια κοινή πολιτισμική κληρονομιά; Οργάνωση και λειτουργία ενός σύγχρονου Εθνογραφικού Μουσείου. Θεσμικό πλαίσιο. Η εφαρμογή της ηλεκτρονικής καταγραφής και τεκμηρίωσης του υλικού των Μουσείων. Η διασύνδεση των Μουσείων και η μακρινά πληροφόρηση και γνώση. Η Μουσειολογία στην Ελλάδα. Μουσειολογικά προγράμματα. Η ιδεολογία της εκπαίδευσης στο ελληνικό Λαογραφικό και Εθνογραφικό Μουσείο. Χάραξη εκπαιδευτικής πολιτικής. Εκπαιδευτικά προγράμματα των Μουσείων. Εργαστήρια και άλλες δραστηριότητες. Η προφορική ιστορία και το Λαογραφικό Μουσείο. Τα Μουσεία των Πανεπιστημίων. Πραγματικότητες, στόχοι και προοπτικές. Θεσμικό πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας τους. Η διεθνής και ελληνική εμπειρία.

ΛΑΟ 494 ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ (Κ. ΜΠΑΔΑ)

Η αγροτική κοινωνία και ο πολιτισμός ως αντικείμενα μελέτης της Λαογραφίας και άλλων Κοινωνικών Επιστημών. Θεωρίες και Μέθοδοι προσέγγισης.

Από τον πολιτισμό της προβιομηχανικής κοινωνίας στην κατασκευή του λαϊκού = εθνικού πολιτισμού. Προς την ανίχνευση της ιστορικότητας του πολιτισμού της αγροτικής κοινωνίας.

Τα αίτια καθυστέρησης της κοινωνικής έρευνας στην Ελλάδα. Η επιστημονική πορεία για τη γνώση της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας.

Παραδοσιακές δομές και διαδικασίες μετάβασης της αγροτικής κοινωνίας και του πολιτισμού (18ος-20ός αιώνες).

Η μελέτη του κόσμου της προφορικότητας.

Οι γαιοπεριβαλλοντικοί όροι και η ιδιοποίηση του περιβάλλοντος στις προβιομηχανικές κοινωνίες.

Η μονάδα ανάλυσης του "αγροτικού". Η μικροκοινωνία του χωριού ή η ευρύτερη χωρική ενότητα: εσωτερική οργάνωση, οικονομικές, κοινωνικές και διαπροσωπικές σχέσεις, οικογένεια, σχέσεις των φύλων, τρόπος ζωής, κοινωνική συμπεριφορά, κοσμοθεωρία κ.λ.π.

Ο αγροτικός κόσμος και οι λογικές της ενσωμάτωσης.

Η αγροτική έξοδος και οι διαδικασίες ένταξης στην Ελλάδα.

Οι τοπικές πολιτιστικές ταυτότητες. Η διαχείριση της παράδοσης και της μνήμης. Οι φαντασιακές κοινότητες. Η δράση τους στις πραγματικές.

Η αγροτική και περιφερειακή πολιτική της ανάπτυξης και οι τοπικές κοινωνίες.

Η πολιτισμική ταυτότητα ως συνιστώσα της βιώσιμης ανάπτυξης και της ομαλής ένταξης στις διαδικασίες του εκσυγχρονισμού.

ΛΑΟ 454 Ο ΧΩΡΟΣ ΚΑΙ Ο ΧΡΟΝΟΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ (Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ)

(α) Εννοιολογικοί προσδιορισμοί και θεωρητικές προσεγγίσεις. (β) Ο χρόνος του μύθου και ο χρόνος της ιστορίας. Ο προ- βιομηχανικός-αγροτικός και ο βιομηχανικός χρόνος. Οργάνωση, αντιλήψεις και χρήσεις του χρόνου. Ο κύκλος των εποχών και ο κύκλος της ζωής. Ο παραγωγικός και ο εθιμικός κύκλος. Ο χρόνος της καθημερινότητας και ο χρόνος της τελετουργίας. Ο χρόνος στην ελληνική παράδοση. Προσεγγίσεις σε έθιμα και λαϊκά δρώμενα του κύκλου του χρόνου. (γ) Ο χώρος σε σχέση με το χρόνο. Οργάνωση, αντιλήψεις και χρήσεις του χώρου. Χώρος, τοπικότητα και ταυτότητα. Η λογική και η αισθητική του τοπίου. Η συμβολική σχέση με το χώρο. Έθιμα και τελετουργίες οικειοποίησης και καθαγιασμού του χώρου. Φυσικός και δομημένος χώρος. Η

συμβολή της Ανθρωπογεωγραφίας και της Ανθρωπολογίας του χώρου. Η σύγχρονη οικολογική οπτική.

ΛΑΟ 496 ΕΘΝΗ, ΕΘΝΟΤΗΤΕΣ, ΕΘΝΙΚΕΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ (Β. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ)

Εννοιολογικοί προσδιορισμοί. Θεωρίες για το έθνος. Οι εθνοτικές ρίζες των εθνών. Φυλή, τάξη, εθνότητα, έθνος-κράτος. Εθνοτικές ομάδες και σύνορα. Λαϊκές παραδόσεις και εθνικές ιδεολογίες. Η ιδεολογική χρήση του λαϊκού πολιτισμού. "Φαντασιακές κοινότητες". Εθνική συνείδηση και ταυτότητα. Τοπικότητα, εθνικότητα και παγκοσμιοποίηση. Παραδείγματα από το χώρο της Βαλκανικής.

ΛΑΟ 482 ΟΙ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΣΤΟ ΛΑΪΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ (Ε. ΝΤΑΤΣΗ-ΔΑΛΛΑ)

Η αντιμετώπιση του βιολογικού τέλους. Η τελετουργία της τελευταίας. Τα επικήδεια έθιμα. Η λαϊκή παράδοση και η χριστιανική παράδοση. Ο Χάρος και ο Κάτω Κόσμος. Οι επικήδειοι θρήνοι ως λόγος συμβολικός των παραστάσεων του θανάτου στη λαϊκή σκέψη και ως λόγος ποιητικός που εξασθενεί λυτρωτικά την ακραία αντίθεση Ζωή- Θάνατος.

ΛΑΟ 498 ΚΩΜΙΚΟΣ ΛΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ (Ε. ΝΤΑΤΣΗ-ΔΑΛΛΑ)

Η ανθρωπολογική καταγωγή του λαϊκού γέλιου. Ο γονιμικός και θετικός χαρακτήρας του τελετουργικού γέλιου. Ο κώμος, η κωμωδία, ο μίμος. Το γέλιο ως πηγή ζωής. Η καταδίκη του από τον Χριστιανισμό ως έργο του διαβόλου. Η "περιοδική" οργάνωση του χρόνου: γιορτές, λαϊκές και επίσημες. Γελοιοποίηση του επίσημου πολιτισμού και της ιδεολογίας του. Το περιεχόμενο του λαϊκού γέλιου και ο ουτοπικός ριζοσπαστισμός του. Η εναντίωση του λαϊκού γέλιου στο σοβαρό τόνο της κοσμικής και εκκλησιαστικής εξουσίας. Η γκροτέσκα εικονοποιία των λαϊκών γιορτών: μεταμφιέσεις, ανατροπή και αντιστροφή των πόλων των κάθε είδους ιεραρχιών. Παρωδιακή λογοτεχνία. Ο Μιχαήλ Μπαχτίν και η ανάδειξη του κωμικού λαϊκού πολιτισμού του Μεσαίωνα.

ΛΑΟ 456 Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑΣ. ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ (Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ΖΑΧΟΥ)

Παρουσιάζεται η πορεία της ελληνικής ενδυμασίας από την αρχαιότητα ως τον εικοστό αιώνα, σε συσχέτισμό με τα ιστορικά, οικονομικά-κοινωνικά και πολιτισμικά δεδομένα κάθε εποχής. Οι ενότητες: 1. Προϊστορικό Αιγαίο, Μινωική Κρήτη, Θήρα και Μυκηναϊκή Ελλάδα: οι πρώτες ενδυματολογικές αντιλήψεις, τα πρώτα σύνθετα, κομμένα και ραμμένα ενδύματα, οι πρώτες παρεμβάσεις στη φυσική σωματική συμμετρία. 2. Η ενδυμασία στα Ομηρικά Έπη: ο *μαλακός χιτών*, η *ανεμοσκεπής χλαίνα* και το *μέγα φάρος* των *καρηκομοώντων* Αχαιών, ο *περικαλλής πέπλος* και το *αργύφειον φάρος* των *καλλιπλοκάμων* γυναικών τους. 3. Αρχαία Ελλάδα (Ιστορικοί χρόνοι): με διάρκεια και διαχρονικότητα, πτυχωτά, ριχτά, άρραφτα ενδύματα, ευπροσάρμοστοι *χιτώνες* και *ιμάτια*, δωρικοί και ιωνικοί τρόποι. 4. Ρωμαϊκά και πρωτοχριστιανικά χρόνια: νέες υφαντικές τεχνικές, ποικιλία χιτώνων, ακμή και παρακμή της *τηβέννου*, ελληνιστικές συνήθειες και τρόποι της Ανατολής. 5. Βυζάντιο: σημειολογική φόρτιση, στολές, διάκριση των φύλων, ηθικές υποχρεώσεις, κοινωνική ιεραρχία, αυλή, λαός και περιθωριακές ομάδες, κοσμικά κοστούμια και ιερατικά άμφια. 6. Από την Άλωση ως την Απελευθέρωση: οι βυζαντινές ρίζες, η τουρκοκρατία, η λατινοκρατία, η υποταγμένη ενδυματολογική συμπεριφορά. Προνόμια και απαγορεύσεις. 7. 19ος αιώνας: τα “παράδομένα” και τα “φράγκικα”. Οικοτεχνία και εργαστηριακή παραγωγή. 8. Κεντήματα και κοσμήματα. 9. 20ός αιώνας: η οριστική μεταβολή -και των ενδυματολογικών- αντιλήψεων ως εικαστικών τρόπων έκφρασης των επιδιώξεων και των προσδοκιών της νέας ελληνικής κοινωνίας.

*Το μάθημα γίνεται με προβολές φωτεινών διαφανειών και με επισκέψεις σε δημόσιες και ιδιωτικές μουσειακές συλλογές. **Στους φοιτητές δίνεται Διάγραμμα της Ύλης και Βιβλιογραφία (ελληνική και ξενόγλωσση) κατά θέμα. ***Η συμμετοχή των φοιτητών στο μάθημα με γραπτές φροντιστηριακές εργασίες είναι *π ρ ο α ρ ε τ ι κ ή*.

ΛΑΟ 464 ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΣΤΟΥΜΙ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΣΑΙΩΝΑ ΩΣ ΤΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟ ΑΙΩΝΑ (ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ) (Μ. ΒΡΕΛΛΗ-ΖΑΧΟΥ)

Παρουσιάζεται η πορεία του αστικού και αγροτικού ενδύματος στη Δυτική Ευρώπη από τα πρώιμα μεσαιωνικά χρόνια ως τα τέλη του 20ού αιώνα, σύμφωνα με τις πηγές: σωζόμενα ενδύματα σε συλλογές ευρωπαϊκών και αμερικανικών μουσείων, ζωγραφικές παραστάσεις, εικονογραφημένα χειρόγραφα, γλυπτά σε καθεδρικούς ναούς, επιτύμβιες ορειχάλκινες φιγούρες, γραπτά κείμενα, ρυθμιστικά διατάγματα, λογοτεχνικά έργα, φωτογραφικό υλικό, περιοδικά μόδας κ. ά. Οι ενότητες: 1. Μεσαιώνας: Πρώιμος, Ρωμανικός, Γοτθικός. 2. Αναγέννηση: ιταλικοί (1480-1510), γερμανικοί (1510-1550), ισπανικοί (1550-1610) τρόποι. 3. 17ος αι.: Μπαρόκ. 4. 1715-1730: στίλ της Αντιβασιλείας ή της βασίλισσας Άννας. 1730-1770: Ροκοκό. 5. Νεοκλασικισμός (1770-1795: στίλ

Λουδοβίκου 16ου, 1795-1804: σтил του Διευθυντηρίου ή της Επανάστασης, 1804-1820: σтил της Αυτοκρατορίας, 6. 1820-1870: το αστικό σтил και το νέο ροκοκό, 1870-1890: ανάμειξη των σтил, 1890-1910: προσπάθειες για αλλαγή. 7. 20ός αιώνας: η Υψηλή Ραπτική και τα κοστούμια της καθημερινής ζωής. 8. Η διαμόρφωση των αγροτικών/ λαϊκών ενδυμασιών στην Ευρώπη. Οι παράγοντες που την επηρέασαν. Τα “καταπεπτωκότα” στοιχεία, η ελεύθερη έκφραση, οι περιορισμοί, οι αξίες, ο εθιμικός χαρακτήρας, η “αστικοποίηση”, ο μετασχηματισμός, η εγκατάλειψη. 9. Οι παραδοσιακές ενδυμασίες στις Μεσογειακές χώρες, στη Βαλκανική, στη Βόρεια Ευρώπη. Μορφολογία, κοινά σημεία και τοπικές ιδιαιτερότητες.

*Τα μαθήματα γίνονται με προβολές φωτεινών διαφανειών υλικού που προέρχεται από μεγάλες μουσειακές συλλογές της Ευρώπης και της Αμερικής. **Στους φοιτητές δίνεται Διάγραμμα της Ύλης και Βιβλιογραφία (ελληνική και ξενόγλωσση) κατά θέμα. ***Η συμμετοχή των φοιτητών με γραπτές φροντιστηριακές εργασίες είναι π ρ ο α ι ρ ε τ ι κ ή .

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΛΕΦΩΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	FAX
Αντωνόπουλος Παναγιώτης	Επ. Καθηγητής	95119	95256
Βλαχοπούλου Αμαλία	Επ. Καθηγήτρια	95126	
Βρέλλη-Ζάχου Μαρίνα	Επ. Καθηγήτρια	95115	95253
Γιαννάκης Ηλίας	Επ. Καθηγητής	95121	96256
Γιαραλή-Παπαδοπούλου Δέσποινα	ΕΤΕΠ	95239	95255
Γραβάνη Κων/να	Λέκτορας	95127	
Διαμαντόπουλος Ιωάννης	ΕΤΕΠ	95186	
Ζάγκλη-Μπόζιου Μαίρη	ΕΤΕΠ	95240	95255
Ζαριδη-Βασιλείου Αικατερίνη	Επ. Καθηγήτρια	95118	
Θεμοπούλου Αιμιλία	Επ. Καθηγήτρια	95242	95256
Καραμούτσου Σοφία	Επ. Καθηγήτρια	95176	95256
Κόμης Κων/νος	Αν. Καθηγητής	95225	
Κοντορίνη Βασιλεία	Καθηγήτρια	95174	95256
Κοντορλή Σπυριδούλα	Επ. Καθηγήτρια	95106	
Κορδώσης Μιχαήλ	Καθηγητής	95120	95256
Κωνσταντακοπούλου Αγγελική	Αν. Καθηγήτρια	95142	95256
Κωνσταντινίδης Ν. Κων/νος	Καθηγητής	95140	95256
Κωστή-Λάγκαρη Φωτεινή	Αποσπασμένη από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο	95234	
Λιάπη Κατερίνη	Αν. Καθηγήτρια	95219	95256
Λώλος Ιωάννης	Αν. Καθηγητής	95230	
Μαρκάτου Θεοδώρα	Επ. Καθηγητής	95195	
Μαχειρά Άννα	Λέκτορας	95223	
Μπάδα Κων/να	Καθηγήτρια	95150	95299
Νάνα Χαρίλεια	Διοικητικός Υπάλληλος	95235	
Νιτσιάκος Βασίλειος	Καθηγητής	95153	95297
Ντάτση-Δάλλα Ευαγγελή	Αν. Καθηγήτρια	95112	95253
Πανάγου Κωνσταντίνα	Λέκτορας	95117	
Παπαγεωργίου Γεώργιος	Καθηγητής	95147	

Παπαδάκη Αδαμαντία	Λέκτορας	95131	
Παπαστεφαννάκη Λήδα	Λέκτορας	95137	
Παπαστύλου Ζωή	Επ. Καθηγήτρια	95175	95256
Παππά Βασιλική	Λέκτορας	95125	
Πετρόχειλος Ιωάννης	Αν. Καθηγητής	95105	
Πλουμίδης Γεώργιος	Καθηγητής	95147	
Ρόκου Βασιλική	Καθηγήτρια	95152	95253
Σακελλαρίου Ελένη	Λέκτορας	95224	
Σταυράκος Χρήστος	Λέκτορας	95148	95256
Σταυροπούλου Αγγελική	Αν. Καθηγήτρια	95128	
Σφήκας Αθανάσιος	Επ. Καθηγητής	95165	
Τζαμτζής Ιωάννης	Λέκτορας	95123	
Τζουβάρα-Σούλη Χρυσή	Αν. Καθηγήτρια	95124	
Τριάντη Ισμήνη-Αλίκη	Καθηγήτρια	95136	
Τσαγγαλάς Κων/νος	Καθηγητής	95114	95253
Τσιάρα Αγγελική	ΕΤΕΠ	95134	95257
Φατούρου Όλγα	Διοικητικός Υπάλληλος	95161	95253
Φωτιάδης Μιχάλης	Επ. Καθηγητής	95103	
Χατζηδάκη Νανώ	Καθηγήτρια	95130	
Χήτα Ευρύκλεια	ΕΤΕΠ	95134	95256

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΟΔΗΓΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ

Σοφία Καραμούτσου (Τομέας Αρχαίας και Μεσαιωνικής Ιστορίας)

Αδαμαντία Παπαδάκη (Τομέας Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης)

Λήδα Παπαστεφανάκη (Τομέας Ιστορίας Νεωτέρων Χρόνων)

Βασιλική Ρόκου (Τομέας Λαογραφίας)

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΟΔΗΓΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ

Όλγα Φατούρου (Τομέας Λαογραφίας)

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Φιλοσοφική Σχολή

Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας

451 10 Ιωάννινα

Δουρούτη

Τυπώθηκε στο Πανεπιστημιακό Τυπογραφείο
με δαπάνη του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ
Τυπογραφείο

Διανέμεται δωρεάν στους φοιτητές.

